

Mål och budget 2023 med plan 2024–2025

Innehållsförteckning

1	Nu blir det 2023	4
2	Kommunövergripande mål och uppdrag	5
2.1	Östersunds kommun har vi en tillväxt som är jämställd och ekonomiskt hållbar, där alla känner sig delaktiga	6
2.2	Östersunds kommun har vi en trygg och tillgänglig infrastruktur där både stad och landsbygd växer på ett smart och hållbart sätt	8
2.3	Östersunds kommun har vi ett positivt företagsklimat och medborgarna har arbete och bostad	11
2.4	Östersunds kommun ska alla barn och elever klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt livslånga lärande	13
2.5	Östersunds kommun finns goda förutsättningar för en meningsfull fritid och ett aktivt liv	15
2.6	Östersunds kommun får medborgarna stöd, vård- och omsorg och lever ett självständigt liv	17
2.7	Östersunds kommun bedrivs ett effektivt arbete för minskad miljö- och klimatpåverkan	20
2.8	Östersund är kommunen en modern och attraktiv arbetsgivare	22
3	God ekonomisk hushållning	24
4	Förutsättningar för budget 2023 och plan 2024–2025	25
4.1	Samhällsekonomi	25
4.2	Kommunernas ekonomiska situation och förutsättningar	26
4.3	Omvärldsanalys inför budget 2023	28
4.3.1	<i>I Östersunds kommun har vi en tillväxt som är jämställd och ekonomiskt hållbar, där alla känner sig delaktiga.....</i>	<i>28</i>
4.3.2	<i>I Östersunds kommun har vi en trygg och tillgänglig infrastruktur där både stad och landsbygd växer på ett smart och hållbart sätt.....</i>	<i>29</i>
4.3.3	<i>I Östersunds kommun har vi ett positivt företagsklimat och medborgarna har arbete och bostad .....</i>	<i>31</i>
4.3.4	<i>I Östersunds kommun ska alla barn och elever klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt livslånga lärande .....</i>	<i>32</i>
4.3.5	<i>I Östersunds kommun finns goda förutsättningar för en meningsfull fritid och ett aktivt liv.....</i>	<i>33</i>
4.3.6	<i>I Östersunds kommun får medborgarna stöd, vård- och omsorg och lever ett självständigt liv.....</i>	<i>35</i>
4.3.7	<i>I Östersunds kommun bedrivs ett effektivt arbete för minskad miljö- och klimatpåverkan.....</i>	<i>36</i>
4.3.8	<i>I Östersund är kommunen en modern och attraktiv arbetsgivare .....</i>	<i>37</i>
4.4	Östersunds kommuns befolkning – Skickat till Mia	38

4.5	Östersunds kommuns ekonomiska förutsättningar	41
4.6	Östersunds kommuns finansiella förutsättningar – Skickat till Ella och Erik	46
5	Sammanställning driftbudget 2023 med plan 2024–2025	51
5.1	Sammanställning driftbudget per nämnd	51
5.25.2	Exploateringsbudget	51
6	Sammandrag investeringsbudget 2023 med plan 2024–2025	52
6.1	Investeringsbudget i sammandrag	52
6.2	Större investeringsobjekt	54
7	Finansiell plan 2023–2025	55
7.1	Resultatbudget	55
7.2	Kassaflödesbudget	56
7.3	Balansbudget	57
8	Kommunfullmäktiges beslut	58

1 Nu blir det 2023

Östersund - en öppen och tolerant kommun där vi sätter välfärden först!

Framtiden för Östersunds kommun är ljus. Östersund är en välmående kommun med god grundekonomi och där nya företag etableras. Detta är en bra utgångspunkt i en tid som mycket präglas av kriser, krig och finansiell instabilitet. Sverige går mot lågkonjunktur och en krigsvinter, där Rysslands invasion av Ukraina fortsätter. Vår omvärld lämnar inte Östersunds kommun oberörd utan innebär att vi behöver ha fokus på våra prioriteringar och upprätthålla arbetet med att rusta hela vår kommun. Vi ska möta utmaningarna med fortsatt utveckling, konkurrenskraft, tillväxt och välfärd av hög kvalitet.

Mittstyrets budget utgår från dessa förutsättningar och riktar spetsen mot framtiden.

Östersunds kommun ska vara en självklar del av den nyindustrialisering som just nu sker i norra Sverige. Möjligheterna med nya innovationer för hållbar, klimatsmart utveckling är stora. Det råder något av en nybyggaranda i Östersunds kommun och fler ska få chansen att leva här, målet är att vi ska vara minst 75 000 invånare år 2040. För att lyckas behövs rätt förutsättningar för näringslivet, kommunikationer och bostäder.

Barn och äldre först

Välfärden med vård, skola och omsorg är prioriterad i Mittstyrets budget. Utöver pågående skolprojekt ska Häggenås skola renoveras och i Torvalla ska det byggas en ny unik klimatsmart förskola. Vi satsar på lovskola, förstärkt elevhälsa genom fler kuratorer och fri frukt till elever i lågstadiet. Skolorna i Östersund ska vara likvärdiga och ingen elev, oavsett bakgrund, ska lämnas bakom eller hållas tillbaka. Vi kommer satsa på arbetskläder till förskole- och fritidspersonal och arbets skor till personal inom vård och omsorg. Det ska finnas fler vuxna i unga människors liv. Därför ska kommunens fritidsverksamhet förstärkas så att en social grupp kan bildas och finnas där unga spenderar sin fritid. Vi kommer också att erbjuda en sökbar pengapott för föreningslivet så att ingen, i inflationens spår, ska behöva välja bort att vara med på grund av ekonomiska skäl.

Östersund ska vara en bra plats att bli äldre på! Vi kommer förstärka jobbet med age-friendly cities. Social- och arbetsmarknadsnämnden tillförs rejäla pengar för arbetet med de mest utsatta och hjälpbehövande. Satsningen på "Team våld i nära relation" blir permanent. Vi ska ta krafttag mot mäns våld mot kvinnor.

Östersunds kommun ska stärkas och hållas ihop, kvinnor och män ska ha jämställda förutsättningar och det ska vara bra och tryggt i kommunens alla delar. Hela kommunen ska utvecklas genom satsningar som utvecklingsplaner för Brunflo, Torvalla och Lit/Häggenås.

Vi kommer inte att äventyra Östersunds kommuns ekonomiska styrka eller skicka notan på kommande generationer. Den sammanlagda nivån av investeringar har kunnat minska med ca 200 miljoner kronor vilket innebär att vi nu när räntorna stiger behöver låna 200 miljoner kronor mindre.

I en orolig tid står Östersund starkt och redo för framtiden – en framtid där vi växer och utvecklas tillsammans.

Niklas Daoson

Kommunstyrelsens ordförande

2 Kommunövergripande mål och uppdrag

Kommunfullmäktiges åtta mål strävar mot att skapa en gemensam riktning i hela den kommunala verksamheten.

Varje kommunövergripande mål förstärks med en politisk text som lägger ambitionsnivå för målen under mandatperioden. Till varje mål kopplas ettåriga uppdrag, som kan gå till alla nämnder eller vara nämnd- och styrelsespecifika. För att följa kommunens utveckling mot målbilden kopplas kommunövergripande nyckeltal till varje kommunövergripande mål. I vissa fall är dessa målsatta och benämns då som indikatorer.

I budget 2023 finns åtta kommunövergripande mål:

- I Östersunds kommun har vi en tillväxt som är jämställd och ekonomiskt hållbar, där alla känner sig delaktiga
- I Östersunds kommun har vi en trygg och tillgänglig infrastruktur där både stad och landsbygd växer på ett smart och hållbart sätt
- I Östersunds kommun har vi ett positivt företagsklimat och medborgarna har arbete och bostad
- I Östersunds kommun ska alla barn och elever klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt livslånga lärande
- I Östersunds kommun finns goda förutsättningar för en meningsfull fritid och ett aktivt liv
- I Östersunds kommun får medborgarna stöd, vård- och omsorg och lever ett självständigt liv
- I Östersunds kommun bedrivs ett effektivt arbete för minskad miljö- och klimatpåverkan
- I Östersund är kommunen en modern och attraktiv arbetsgivare

För att följa kommunens utveckling mot målbilden kopplas kommunövergripande nyckeltal till varje kommunövergripande mål. I vissa fall är dessa målsatta och benämns då som indikatorer.

Varje nyckeltal presenteras utifrån senaste värde och trend samt i jämförelse med riket och kommungruppen 50–100 tusen invånare. Gröna värden symboliserar ökad trend alternativt ett högre värde i jämförelse med riket och kommungruppen. Gula värden symboliserar negativ trend alternativt lägre värde i jämförelse med riket och kommungruppen.

2.1 I Östersunds kommun har vi en tillväxt som är jämställd och ekonomiskt hållbar, där alla känner sig delaktiga

Under mål ett återfinns de processer som hanterar kommunövergripande styrning, ledning, organisering samt demokrati och insyn.

En hållbar social och ekonomisk tillväxt är en förutsättning för välfärd och behövs för att säkra människors jobb, försörjning och sociala trygghet. En hållbar ekonomi innebär att kostnaderna inte överstiger intäkterna och att kostnaderna inte överförs på kommande generationer. Nämnderna ansvarar för att verksamheten är kostnadseffektiv och håller sig inom givna ramar. I de fall underskott uppkommer ska tillräckliga åtgärder sättas in skyndsamt.

Att Östersunds kommun vilar på FN:s och Sveriges grundläggande demokratiska rättigheter är självklart. En av de stora utmaningarna är att demokratin är ifrågasatt och att medborgarna känner osäkerhet på hur man tillgodogör sig sina demokratiska rättigheter i praktiken. Därför är medborgardialoger och återkoppling de viktigaste verktygen för kommunal verksamhet för att skapa tillit.

I kommunen finns en klyvning mellan stad och land samt ett vi och dom tänkande i gränssnittet mellan kommunal verksamhet och civilsamhället; föreningar, ideella

organisationer, byutvecklingsgrupper och näringsliv. Östersunds kommun ska utveckla former för att ta tillvara engagemang och att åstadkomma förändring. Det är här viktigt att utveckla de digitala verktygen och att se medborgardialogen som verktyg för insyn och delaktighet i kommunens utveckling, planering och genomförande av åtgärder.

Samhället i stort är inte jämställt, och det gäller också för Östersunds kommun. Nyckeltal visar att vi har en strukturell ojämställdhet. Ett kontinuerligt arbete måste bedrivas för jämställdhetsutveckling inom de områden där vi har störst brister och får mest effekt. För att jämställdhetsintegrera Östersunds kommun ska ett kvalitativt jämställdhetsperspektiv finnas med i beslutande processer. Det innebär att ett kritiskt förhållningssätt ska motverka stereotypa normer för kön och att kvinnor och män ska få lika möjligheter och samma tillgång till makt och resurser. Riktade insatser, och uppdaterade handlingsplaner, där behovet och effekten är som störst ska ske inom jämställdhetsområdet och då också i samverkan med civilsamhället.

Uppdrag

- Kvalitetssäkra processen för mål och budget (KS)
- Stärk medborgarnas möjligheter till inflytande genom att utveckla kommunens arbete med medborgardialoger (KS)
- Öka kunskapen om demokrati i valdistrikt med lägst valdeltagande (KS)

Driftbudget (justering)

Orsak till ramjustering	Benämning	Nämnd	Ramtillskott 2023	Ramtillskott 2024	Ramtillskott 2025	Varaktig ramökning
Volymökning	Upplösning av bidrag till statliga infrastrukturella investeringar (tom 2031)	KS	1 150	1 150	1 150	Nej

Investeringar

Inga större investeringar är kopplade till mål 1.

Nyckeltal

	Senaste värde och trend	Värden jmf riket	Värden jmf k-grupp	Senaste värde (år)	Kolada mått ID
Bruttoregionprodukt, kommun (BRP), kommun, 1 000 kr/inv	445	364	485	2019	N03702
Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	30,85	28,75	30,08	2021	N00943
Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	39,50	39,38	39,99	2021	N00945
Kvinnors medianinkomst som andel av mäns medianinkomst, andel (%)	86,26	79,21	81,08	2020	N00952
Invånare 16 – 84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	24,00	26,66	25,50	2020	U01413
Invånare 16 – 84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)	26	24	28	2020	U01420
Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv	917	830	929	2021	N07403
Kassalikviditet kommunen, (%)	44,68	116,50	98,52	2020	N03105
Årets resultat som andel av skatt & generella statsbidrag kommun, (%)	5,44	6,36	8,59	2021	N03102
Verksamhetens resultat kommun, andel (%) av skatter och statsbidrag	2,14	5,23	7,20	2021	N03127
Nettokostnadsavvikelse totalt (exkl. LSS), andel (%)	3,47	1,72	-2,02	2020	N00097
Soliditet inklusive pensionsåtaganden, kommun, (%)	23,36	22,00	27,23	2020	N03002
Verksamhetens nettokostnader enligt resultaträkningen kommun, kr/inv	-66 956	-62 615	-54 457	2021	N03011
Självfinansieringsgrad för kommunens investeringar, andel (%)	84,10	110,45	103,73	2020	N03103
Delaktighetsindex, andel (%) av maxpoäng	61	58,44	64,90	2021	U00454
Förstagångsväljare som röstade i senaste kommunfullmäktigevalet, andel (%)	83	80,73	82,73	2018	U17413
Invånare totalt, antal	64 324	-	-	2021	N01951
Förändring i antal invånare under senaste femårsperioden, (%)	4,18	2,38	5,42	2021	N01958
Valdeltagande i senaste kommunvalet (%)	85,80	84,33	84,67	2018	N05401
Kommunen sköter sina olika verksamheter bra, andel (%)	86	79	82	2021	N00668
Kommunen är en bra plats att bo och leva på, andel (%)	94	92	92	2021	N00667
Kan rekommendera andra att flytta till kommunen, andel (%)	76	60	65	2021	N00670
Förtroende för kommunens politiker, andel (%)	42	41	42	2021	N00665
Möjlighet att påverka politiska beslut i kommunen fungerar bra, andel (%)	24	27	26	2021	N00650
Invånarnas möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter är bra, andel (%)	21	20	19	2021	N00669
Oro för att bli utsatt för våldsbrott eller hot om våld, andel (%)	22	24	27	2021	N00614

2.2 I Östersunds kommun har vi en trygg och tillgänglig infrastruktur där både stad och landsbygd växer på ett smart och hållbart sätt

Under mål två återfinns kommunens processer för samhällsplanering. Här hanteras allt från fysisk planering, detaljplaner, markfrågor, vatten och avlopp, avfall, energi, transporter, miljö och hälsoskydd till krisberedskap och civilt försvar.

När Östersunds kommun får allt fler innevånare skapas nya möjligheter för ekonomisk tillväxt. Samhällsplaneringen måste utgå från att tillväxten ska fördelas jämnare över kommunen, samtidigt som sociala klyftor ska minska och hållbarheten i kedjorna mellan stad och landsbygd blir en del av tillväxten. I Östersunds kommun ska stad och land utvecklas tillsammans och i takt. Den hållbara stads- och landsbygdsutvecklingen säkerställer likvärdig tillgång till boende, kommunikationer, samhällsservice och offentliga mötesplatser så att den lokala utvecklingen av näringslivet samt byggande på landsbygden skall främjas.

En fungerande fysisk, digital och intellektuell infrastruktur är en förutsättning för att hela Östersunds kommun ska fortsätta växa på ett smart och hållbart sätt. Att snabbt kunna ta sig med tåg mellan Stockholm och Trondheim är prioriterat.

En väsentlig del i infrastrukturen är kommunal service-

närvaro på i första hand serviceorter och servicepunkter. Det handlar också om fortsatt utbyggnad av bredband, en fungerande kollektivtrafik i hela kommunen och en fungerande infrastruktur för modern och fossilfri bilism i hela kommunen. Kommunen ska skapa fler pendlarparkeringar med laddningsstationer i anslutning till landsbygdens servicepunkter.

Vatten är en grundförutsättning för allt levande och en förutsättning för människors hälsa, en hållbar utveckling och livsmedels- och energiproduktion. Östersunds kommun ska säkerställa god vattenkvalitet och ha en trygg beredskap för en reservtåkt.

I Östersunds kommun arbetar vi med effektiv klimatanpassning för att anpassa och säkra samhällsfunktioner när klimatet förändras.

Uppdrag

- Stärk kommunen som kravställare för utveckling av kollektivtrafik och nationell infrastruktur (MSN)
- Utifrån resultat av förstudier verka för en ny återvinningscentral och utvecklande av en kretsloppspark (TN)
- Utredda samarbetsformer i länet gällande vatten och avlopp samt avfall (TN)

Driftbudget (justering)

Orsak till ramjustering	Benämning	Nämnd	Ramtillskott 2023	Ramtillskott 2024	Ramtillskott 2025	Varaktig ramökning
Volymökning	Luftmätningar	MSN	265	265	265	Ja
Volymökning	Uppföljning av åtgärdsprogrammet för luft	MSN	190	190	190	Ja
Driftkostnad	GC-väg Fritzhemsgatan	TN	314	322	322	Ja
Driftkostnad	GC-väg Fritzhemsgatan samt från Bergsgatan till Dahlhemsparken	TN	115	115	115	Ja
Driftkostnad	GC-väg Krondikesvägen	TN	295	303	303	Ja
Driftkostnad	Krondikesvägen	TN	163	163	163	Ja
Driftkostnad	GC-väg Bergsgatan	TN	194	198	198	Ja
Driftkostnad	GC-väg Åsvägen, etableringsskötsel	TN	40	0	0	Nej
Driftkostnad	GC-väg Mårtensviken	TN	75	77	77	Ja
Driftkostnad	GC-väg Storsjö Strand	TN	600	600	600	Ja
Driftkostnad	GC-väg Trädgårdsvägen	TN	70	70	70	Ja
Driftkostnad	GC-väg Bangårdsgatan	TN	320	320	320	Ja
Driftkostnad	GC-väg Bangårdsgatan, svackdike, träd och plant	TN	92	94	94	Ja
Driftkostnad	GC-väg Palmcrantzskolan, snöröjning	TN	22	22	22	Ja
Driftkostnad	GC-väg Messmöret	TN	136	140	140	Ja
Driftkostnad	Messmöret	TN	86	86	86	Ja
Driftkostnad	Bodfjällsvägen	TN	10	10	10	Ja
Driftkostnad	Guldvingestigen	TN	25	25	25	Ja
Driftkostnad	Upprustning Kyrkparken	TN	43	43	43	Ja
Driftkostnad	Tillkommande ytor	TN	3 500	3 500	3 500	Ja
Volymökning	Väktare	KS	1 700	1 700	1 700	Ja

Investeringar

Mål två omfattar kommunens samhällsbyggnadsprocesser där en stor del av kommunens såväl skatte- som intäkt- och taxefinansierade investeringar återfinns. Inom gata och park planeras för investeringar på cirka 64 miljoner kronor varav Östersundslänken, extra medel för underhållsbeläggning och trafikplats Odenskog är stora poster. Vatten och avlopp omfattas av investeringar på cirka 208 miljoner kronor. Här görs stora investeringar i form av ett nytt vattenverk, uppgraderingar av befintliga reningsverk, sanering av ledningsnät och utökning av verksamhetsområden i Fåker och på Annersia.

Nyckeltal

	Senaste värde och trend	Värden jmf riket	Värden jmf k-grupp	Senaste värde (år)	Kolada mått ID
Handläggningstid (median) från när ansökan betraktas som fullständig till beslut för bygglov för nybyggnad av en- och tvåbostadshus, antal dagar	15	25	28	2020	U00811
Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg/inv	8,95	20,57	19,77	2019	N85047
Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar <2.5 mikrom). Kg/inv	1,56	2,82	1,97	2019	N85048
Elavbrott, genomsnittlig avbrottsid per kund (SAIDI), minuter/kund	43	134	95	2020	N45933
Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor på värmeverk inom det geografiska området, andel (%)	98,44	92,12	87,67	2020	N45929
Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv	25	45	32	2020	N45905
Vattentäkter med vattenskyddsområde, andel (%)	100	71,47	75,79	2020	N85069
Sjöar med god ekologisk status, andel (%)	18,37	39,95	36,19	2017	N85051
Vattendrag med god ekologisk status, andel (%)	7,27	15,12	14,20	2017	N85052
Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%)	92,86	93,78	92,48	2017	N85053
Befolkning i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	90,80	65,97	83,92	2019	N07418

ÖSTERSUNDS
KOMMUN

Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	91,93	80,14	90,08	2021	N07900
Nöjdhet med skötseln av kommunens utomhusmiljöer, andel (%)	70	71	73	2021	U07505
Utbudet av återvinningscentraler i kommunen är bra, andel (%)	83	81	79	2021	N00634
Möjligheterna att enkelt kunna göra längre resor från kommunen utan bil är bra, andel (%)	59	58	67	2021	N00574

2.3 I Östersunds kommun har vi ett positivt företagsklimat och medborgarna har arbete och bostad

Under mål tre återfinns de processer som hanterar näringsliv och utveckling, arbetsmarknad och sysselsättning, bostadsförsörjning samt integration.

Välfärdens resurser genereras ur ett välmående företagsklimat som skapar utrymme för entreprenörer och växande företag, och därmed för jobb och skatteintäkter. Plats att växa är en del av Östersunds varumärkesplattform vilket också är en bra beskrivning på kommunens politiska syn på företagsklimatet. Det ska finnas plats att växa för entreprenörer, idéer och företag. Utgångspunkten för kommunens näringslivsstrategi ska därför vara att skapa högre i tak för innovation, entreprenörskap och att förenkla för befintliga företag att utvecklas och växa i hela kommunen. Kommunen ska också vara att se som en kompetent utvecklingspartner i ett snabbt föränderligt näringsliv. Näringslivet bör uppfatta kommunen, dess politiker och tjänstemän som möjliggörare för fortsatt utveckling av företagen. Som myndighet och tillståndsgivare bör kommunen alltid pröva ett ja innan man säger nej, och principen att företag ska ha en dörr in till kommunen ska hela tiden utvecklas och förbättras.

Tjänster och digitala lösningar är avståndsberoende och viktiga i sammanhanget. Testbäddar och innovationsupphandlingar är andra verktyg, där kommunen kan vara partner och initiativtagare. Besöksnäring, friluftsliv och den lokala matproduktionen är också viktiga framtidsbranscher. Därför ska kommunen öka andelen lokala livsmedel som används i kommunens matproduktion och underlätta för logistik och samordnad varudistribution i hela kommunen.

Fördelningen mellan män och kvinnor som driver företag är inte jämlik. Östersund kommun ska vara bästa kommunen i landet för kvinnor att driva företag i.

Länets näringsliv bärs upp av mindre företag och kommunen ska vid upphandlingar alltid lägga sig vinn om att dela upp större projekt i mindre delar, så att även mindre företag kan vara med och lägga anbud.

Östersunds kommun vill också fortsatt planera och exploatera för att ge bättre förutsättningar för företagen som ska utveckla vår stadskärna. Kommunen ska vara en del i ett partnerskap mellan destinationsbolag, handel, fastighetsägare och kommun i ett kontinuerligt utvecklingsarbete för Östersunds stadskärna.

Östersunds kommun ska även sikta på att bli landets bästa landsbygds kommun. Kommunen ska därför planera för fler och mer blandat byggande i tätorterna på landsbygden. Kommunen ska även bidra till ökad tillgång på mark i olika prisklasser och lägen för företag som behöver växa eller önskar etablera sig i Östersunds kommun.

Integration är en viktig del av kommunens verksamhet vilket innebär stöd men även kravställande från samhället. Att hänvisa människor och speciellt nyanlända till ett passivt bidragsberoende är förödande både för samhället och de enskilda som lätt hamnar i ett utanförskap. Kommunen ska därför fortsätta utveckla hållbara integrationsfrämjande insatser.

Uppdrag

- Samordna insatser för att främja arbetet med kommunen och näringslivets kompetensförsörjningsbehov (SAN)
- Öka och anpassa utbudet av arbetsmarknads- och studieförberedande insatser (SAN)

Driftbudget (justering)

Orsak till ramjustering	Benämning	Nämnd	Ramtillskott 2023	Ramtillskott 2024	Ramtillskott 2025	Varaktig ramökning

Investeringar

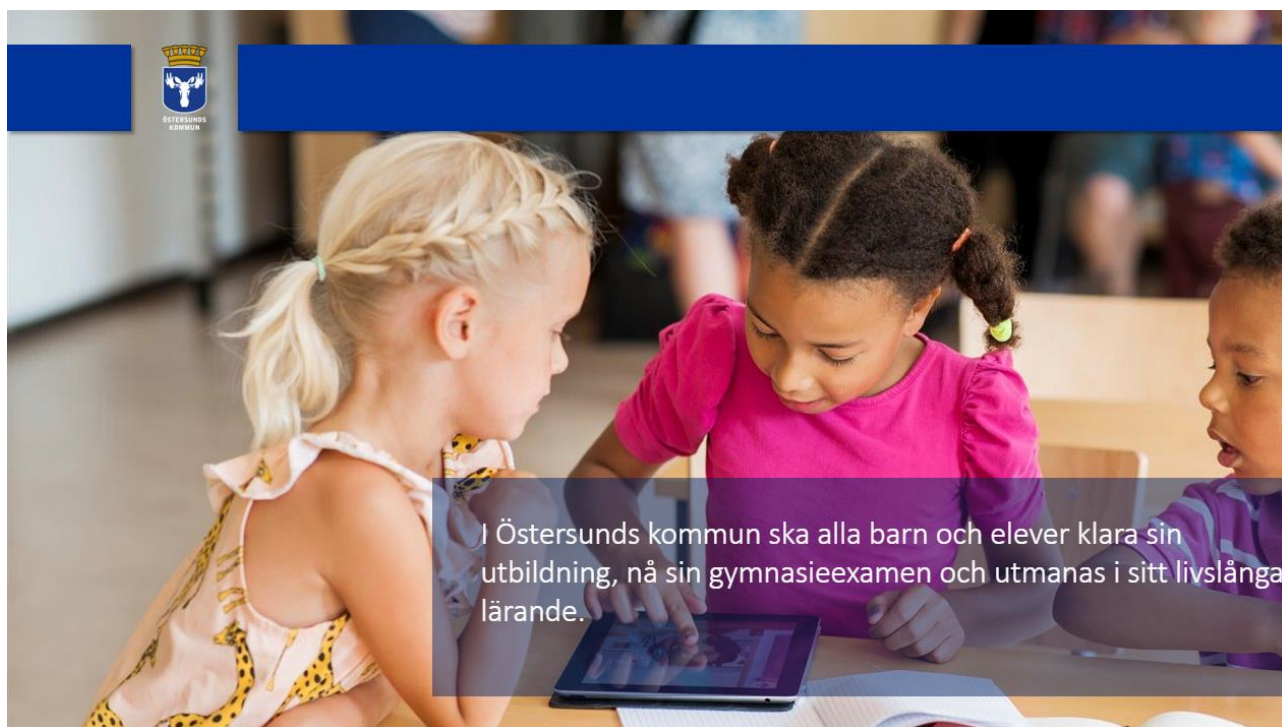
Inga större investeringar är kopplade till mål 3.

Nyckeltal

	Senaste värde och trend	Värden jmf riket	Värden jmf k-grupp	Senaste värde (år)	Kolada mått ID
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) – Totalt, NKI	77,17	74,68	74,49	2021	U07451
Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	9,53	16,07	15,00	2021	N07907
Förvärvsarbetande invånare 20 – 64 år, andel av befolkning, (%)	81,35	79,79	79,65	2020	N00914
Demografisk försörjningskvot	0,80	0,89	0,78	2021	N00927
Långtidsarbetslöshet 25-64 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef.	3,20	4,39	4,12	2021	N03926
Invånare 16 – 24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	5,28	6,49	5,90	2019	N02797
Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning, hemkommun, andel (%)	77,14	80,12	80,96	2019	N17434
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta eller studera, andel (%)	38,93	39,92	44,03	2021	U40455
Förvärvsarbetande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, vistelsetid 4-6 år, andel (%)	62,58	52,38	52,09	2020	N02994
Färdigställda bostäder i flerfamiljshus under året, antal/1000 inv	3,77	2,18	4,77	2020	N07906
Färdigställda bostäder i småhus under året, antal/1000 inv	0,88	1,22	1,26	2020	N07905
Arbetslöshet 16 – 24 år i kommunen, andel (%) av registerbaserad arbetskraft	9,30	10,25	9,19	2020	N00983
Arbetslöshet 16 – 64 år i kommunen, andel (%) av registerbaserad arbetskraft	6,20	7,36	7,22	2020	N00988
Bra tillgång till kommunal service utanför kommunens centralort, andel (%)	81	74	81	2021	N00558
Kommunens arbete för att förbättra integration och delaktighet i samhället fungerar bra, andel (%)	44	27	27	2021	N00653

2.4 I Östersunds kommun ska alla barn och elever klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt livslånga lärande

Under mål fyra återfinns de processer som hanterar kommunens utbildningsprocesser, från förskola till vuxenutbildning.

Utbildning ger makt att hitta sin väg i livet, oavsett hur starten såg ut och kunskap är även grunden för demokrati. Att skapa och vidmakthålla en framgångsrik förskola och skola är ett av Östersunds kommuns prioriterade kärnuppdrag där utbildning och lärande ska utgå från evidens och beprövad erfarenhet.

I Östersunds kommun är det övergripande målet att följa Skolverkets riktlinjer "alla barn och ungdomar skall, oberoende av hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, ha lika tillgång till utbildning i det offentliga skolväsendet. Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan skall gestalta och förmedla". För att uppnå dessa värden arbetar kommunen med tydliga uppdrag. Det är av stor vikt att ett arbete sker som länkar i varandra och de olika nivåerna inom kommunen från fullmäktige ned till verksamheterna.

Varje elev ges rätt stöd för att klara av kunskapsmålen, med rätt att få stöd och hjälp på den nivå de själva befinner sig på. Förskola och skola ska ha kunskaper och resurser för att möta barn och elever med särskilda behov.

I Östersunds kommun ska inte bakgrundsfaktorer som bostadsort och föräldrars utbildningsnivå vara avgörande för elevernas studieresultat. I Östersunds kommun

kompenserar förskolan och skolan för olika förutsättningar och bakgrund, som bostadsområde och sociala förhållanden, vilket är en förutsättning för ett jämlikt samhälle.

Alla Östersunds skolor ska vara framgångsrika och präglas av en stimulerande lärmiljö med struktur, ordning, studiero, trygghet och fokus på kunskap. Kommunen arbetar strategiskt och systematiskt mot kränkningar och mobbning där Barn- och elevhälsan bidrar till att den psykiska hälsan ökar. Skolenheterna ska följa stadiindelningen som anges i lagstiftningen. I förskolor och skolor med stora utmaningar ska de för uppdraget bäst lämpade rektorerna och lärarna finnas placerade.

I Östersunds kommun ska alla föräldrar ges möjlighet att ta ställning till olika skolor och göra ett aktivt skolval. Alla skolor ska vara med och ta emot nyanlända och asylsökande. Valfriheten och det fria skolvalet är en viktig del i Östersunds utbildningskvalitet liksom byskolorna.

Utbildningen ska ge barn och elever förutsättningar att minst nå kraven för godkända kunskapsmål och nå gymnasieexamen.

Det ska ges möjligheter för omskolning senare i livet, detta för att tillgodose individens, arbetsmarknadens och samhällets krav på ökad kompetens.

Uppdrag

- Öka behörighetsnivån bland alla lärarkategorier (BUN)
- Skapa och utveckla tillgängliga och aktiverande utemiljöer i samtliga verksamheter (BUN)
- Förbättra förutsättningarna för barn och elever som tillhör nationella minoriteter att utveckla sitt språk, sin kultur och sin identitet (BUN)
- Påbörja en utökad skolstruktur på Frösön (BUN)
- Utveckla utbildningen och undervisningens kvalitet i kommunens alla skolformer (BUN)
- Öka skolkuratorers närvaro vid kommunens skolor (BUN)

Driftbudget (justering)

Orsak till ramjustering	Benämning	Nämnd	Ramtillskott 2023	Ramtillskott 2024	Ramtillskott 2025	Varaktig ramökning
Volymökning	Mer tid till lärande – Extra studietid och utökad lovskola	BUN	3 400	3 485	3 572	Ja
Volymökning	HÖK arbetskläder	BUN	1 200	0	0	Nej
Volymökning	HÖK ledningsstrukturarbete	BUN	2 000	0	0	Nej
Volymökning	Utökning av antal skolkuratorer	BUN	2 000	2 050	2 101	Ja
Volymökning	Fri frukt till lågstadielever	BUN	1 600	0	0	Nej

Investeringar

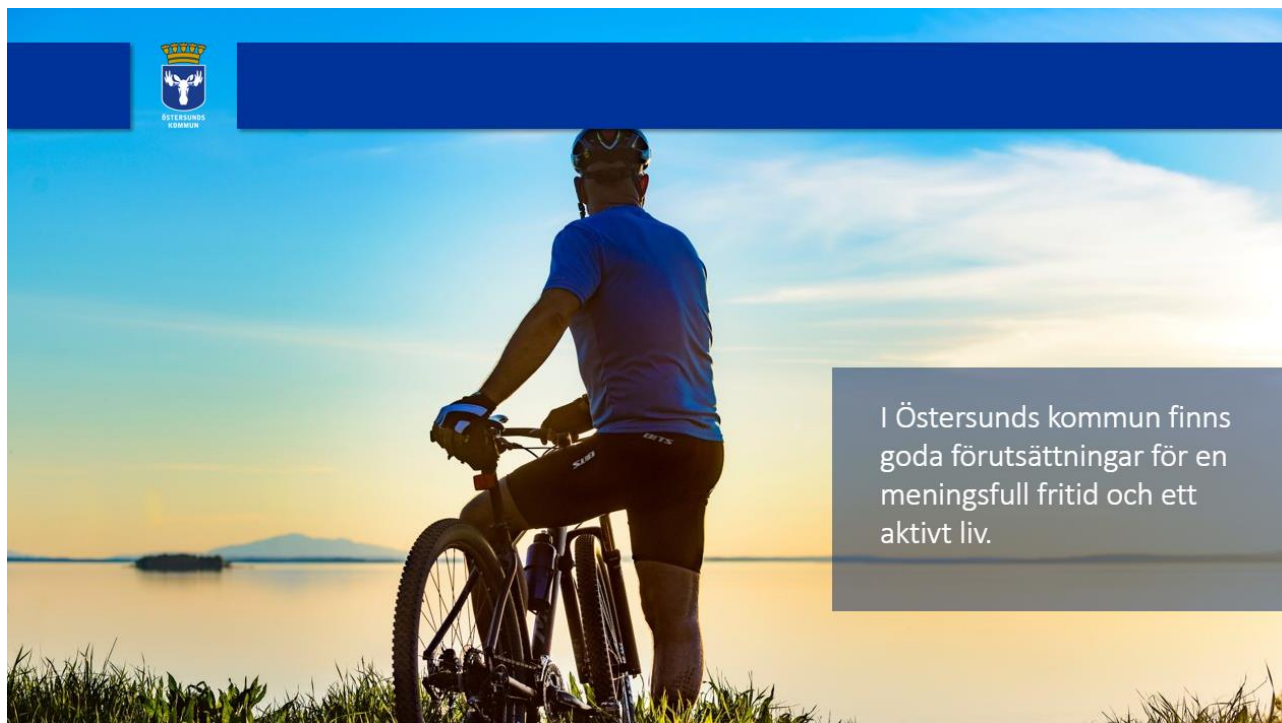
Under mål fyra återfinns kommunens processer inom utbildning och livslångt lärande. En för Östersund historisk satsning genomförs nu på kommunens skolor och förskolor där investeringar på ca 208 miljoner kronor är planerade under 2023 och kommer att rendera ytterligare investeringar under 2024 och 2025. Dessa investeringar är kopplade till mål 8 där processen för lokal- och fastighetsförsörjning återfinns.

Nyckeltal

	Senaste värde och trend	Värden jmf riket	Värden jmf k-grupp	Senaste värde (år)	Kolada mått ID
Invánare 25 – 64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	46,39	35,05	45,05	2021	N01982
Kostnad förskola, kr/inskrivet barn	156 141	156 337	153 434	2020	N11008
Personaltäthet, inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, lägeskommun, antal	5,5	5,2	5,3	2021	N11102
Nettokostnadsavvikelse förskola inkl. öppen förskola, (%)	10,90	-0,99	-2,32	2020	N11024
Effektivitetsindex förskola	32	54	54	2020	U11901
Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)	89,85	85,40	86,21	2021	N11800
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel (%)	78,90	73,64	75,75	2019	N15452
Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor, andel (%)	90,40	86,89	88,64	2021	N15485
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	86,90	83,43	85,38	2021	N15436
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	87,72	84,74	87,34	2021	N15428
Elever i åk 9: Jag är nöjd med min skola som helhet, andel (%)	62,40	65,84	67,29	2021	N15535
Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%)	82,80	80,19	81,92	2021	N15533
Elever i åk 9 med lägst betyget E i idrott och hälsa, kommunala skolor, andel (%)	96,00	91,78	92,16	2021	N15722
Kostnad grundskola F-9 hemkommun, kr/elev	109 163	119 273	109 704	2020	N15027
Nettokostnadsavvikelse grundskola F-9, (%)	-1,10	2,35	-2,52	2020	N15001
Effektivitetsindex grundskola	45	52	54	2020	U15900
Nettokostnadsavvikelse fritidshem inkl. öppen fritidsverksamhet, (%)	-8,82	-7,26	-9,64	2020	N13020
Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%)	72,48	64,26	69,08	2021	N17467
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel	72,18	70,80	73,02	2021	N17461
Kostnad gymnasieskola hemkommun, kr/elev	111 733	137 804	120 398	2020	N17005
Nettokostnadsavvikelse gymnasieskola, (%)	-8,39	2,72	-3,29	2020	N17001
Gymnasieelever med indraget studiestöd pga. ogiltig frånvaro, hemkommun (%)	5,30	5,89	6,06	2021	N17625
Elever på SFI som klarat minst två kurser, av nybörjare två år tidigare, andel (%)	38,54	41,45	41,66	2020	N18409
Elever i musik- eller kulturskola, 6-15 år, andel (%)	10,59	15,40	12,46	2019	N09890
Lärare (heltidstjänster) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskola, kommunala skolor, andel (%)	68,73	69,64	73,23	2021	N15814
Förskolan fungerar bra i kommunen, andel (%)	88	89	89	2021	N00530
Grundskolan fungerar bra i kommunen, andel (%)	77	76	77	2021	N00531
Gymnasieskolan fungerar bra i kommunen, andel (%)	89	77	81	2021	N00532
Bra möjlighet för kommunens invånare att bo kvar i kommunen och genomföra eftergymnasiala studier, andel (%)	93	69	83	2021	N00557

2.5 I Östersunds kommun finns goda förutsättningar för en meningsfull fritid och ett aktivt liv

Under mål fem återfinns de processer som levererar förutsättningar för våra medborgare att utöva kultur-, fritid- och idrottsaktiviteter samt kommunens insatser för turism.

Ett rikt och tillgängligt kulturutbud skapar en känsla av gemenskap i en växande kommun. Det är i mötet med andra människor vi lär oss att förstå varandra och omvärlden.

Östersund ska vara en stad där kulturella upplevelser är ständigt närvarande och där gatubilden inbjuder till aktiviteter. Utgångspunkt är att kommunen och övriga samhällsaktörer gemensamt ska främja kulturella initiativ både på landsbygden och i staden.

Östersund har under lång tid haft profilen av friluftstad, med goda förutsättningar för idrott och friluftsliv. Utvecklingen av idrott och friluftsliv ska lyftas in i arbetet

med aktualiserad översiktsplan. Särskild tonvikt ska då läggas vid ett perspektiv på hela kommunen.

Mer arbete bör läggas på att främja spontanidrottsplatser och samverka för att behålla grönytor för både friluftsliv och rekreation. Särskilt fokus de kommande åren ska ligga på jämställdhet och tillgänglighet. Viktigt när resurserna fördelas är att bryta den ojämlika behandlingen mellan könen när det gäller villkoren för att utöva idrott i Östersunds kommun.

Östersunds kommun ska också fortsatt arbeta med målet att vara värd för stora idrotts- och kulturevenemang såsom Storsjöcupen och Storsjöran.

Uppdrag

- Stötta Östersunds kulturliv i arbetet med att anpassa sig till nya digitala plattformar (KFN)
- Nå flera barn och unga med läsfrämjande verksamhet (KFN)
- Minska den sociala exkluderingen hos äldre genom att utveckla den digitala biblioteksverksamheten (KFN)
- Starta en fritidsbank i Östersund för gratis utlåning av sport- och friluftsutrustning (KFN)
- Upprätta ett socialt team för unga (KFN)

Driftbudget (justering)

Orsak till ramjustering	Benämning	Nämnd	Ramtillskott 2023	Ramtillskott 2024	Ramtillskott 2025	Varaktig ramökning
Driftkostnad	Underhållsmedel konst	KFN	400	400	400	Ja
Driftkostnad	Underhåll maskiner och inventarier	KFN	220	220	220	Ja
Driftkostnad	IOP Hej Främling	KFN	4 200	0	0	Nej
Driftkostnad	"Alla aktivitetsanläggning" i Torvalla Centrum	KFN	350	350	350	Ja
Driftkostnad	Skötsel och underhåll båthamnen	KFN	250	250	250	Ja
Volymökning	Lokalhyra Kulturskolan Lövsta	KFN	150	150	150	Ja
Driftkostnad	Resursförstärkning föreningar barn och unga	KFN	1 500	0	0	Nej
Volymökning	Socialt team för unga	KFN	2 100	2 100	2 100	Ja

Investeringar

Östersund har under tidigare år gjort stora investeringar på att anlägga arenor och anläggningar för sport och fritid vilket medför ett löpande reinvesteringsbehov. Under 2023 investeras ca 21 miljoner kronor i bland annat en fritidsgård i Valla samt Östersund Arena och Curlinghallen.

Nyckeltal

	Senaste värde och trend	Värden jmf riket	Värden jmf k-grupp	Senaste värde (år)	Kolada mått ID
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7 – 20 år	31,76	23,82	32,04	2020	U09800
Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 inv 0-18 år	12	41	20	2020	N09805
Kostnad kulturverksamhet, kr/inv	1 355	1 294	1 300	2020	N09102
Nettokostnad Idrotts- och fritidsanläggningar, kr/inv	1 652	1 104	1 267	2020	N09021
Nettokostnad fritidsgårdar, kr/inv	272	208	256	2020	N09020
Kommunens arbete för att främja det lokala kulturlivet är bra, andel (%)	67	51	57	2021	N00594
Bra möjlighet att nyttja kommunens idrotts- och motionsanläggningar, andel (%)	78	76	80	2021	N00596

2.6 I Östersunds kommun får medborgarna stöd, vård- och omsorg och lever ett självständigt liv

Under mål sex återfinns de processer som hanterar socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård samt överförmyndarverksamhet.

Östersunds kommun får medborgarna stöd, vård- och omsorg och lever ett självständigt liv.

Östersunds innevånare ska ha möjlighet till ett självständigt liv. Stöd, vård och omsorg ska ha god kvalitet och så långt det är möjligt utformas utifrån individens behov och förutsättningar. Tidiga och förebyggande insatser prioriteras och moderna hjälpmedel och digitalisering användas för att öka upplevelsen av frihet, tillgänglighet och rådighet över den egna vardagen. Utsatta grupper ska prioriteras och skyddet för utsatta barn stärkas. Den oroande ökningen av orosanmälningar gällande barn bör ges särskild uppmärksamhet, också barn ska vara trygga i Östersunds kommun. En tilltagande psykisk ohälsa bland ungdomar behöver aktiva långsiktiga insatser och samarbetet med regionen behöver vara stabilt.

Östersunds kommun ska ha en äldreomsorg som ska kännetecknas av värdighet, kvalitet och tillgänglighet. Det gynnas av många olika utförare - för kvalitetsutveckling och valfrihet – och kommunen välkomnar privata, kooperativa och ideella vårdgivare. Kommunen är alltid ytterst ansvarig för vården och omsorgen, oavsett vem som utför tjänsten. Kravet på ökade valmöjligheter i hela kommunen gör att LOV måste utvidgas och till sin omfattning måste öka från dagens 25 % (2019).

Östersund behöver flera äldreboenden (såbo) med olika boendeformer, som byggs, ägs och drivs av olika aktörer. De ska finnas på fler platser i kommunen, och Östersunds kommun ska sträva efter samverkan med grannkommunerna för att skapa bästa möjliga lösningar. Allt fler äldre innebär en omsorg där allt fler är dementa. Kommunen måste sträva efter att skapa demensboenden där specialiserad personal ger omvårdnad till personer som fått en demensdiagnos.

Kommunen ska också utveckla utbudet av bostäder för äldre genom att verka för fler seniorbostäder med gemensamhetslokaler och moderna servicehus i Lit och Brunflo. En förutsättning för det är att Östersunds kommun har en grundläggande positiv inställning till att ha en mångfald av utövare även i den skattefinansierade verksamheten.

Maten måste ses som en del av en trygg och väl fungerande omsorg. Kommunen ska fortsätta utveckla köken på särskilda boenden med målet att all mat ska lagas på plats. Rätten till egna val och ett självständigt liv ska i Östersund sträcka sig till lukten av matlagning där man bor.

Uppdrag

- Starta upp integrerad verksamhet mellan kommun och Region JH för vuxna med beroendeproblematik (SAN)
- Starta upp integrerad verksamhet mellan kommun och Region JH för ungdomar som har frågor eller bekymmer kopplat till alkohol eller droger (SAN)
- Minska barn och ungdomars sociala utsatthet genom att utveckla och se över befintliga insatser (SAN)
- Arbeta för att stärka Vård- och omsorgsnämndens förutsättningar att förebygga suicid (VON)
- Arbeta för att stärka Vård- och omsorgsnämndens förutsättningar för att motverka psykisk ohälsa (VON)
- Öka äldres och funktionsnedsattas upplevelse av frihet, tillgänglighet och rådighet över den egna vardagen genom att öka tillgången till och nyttjandet av, moderna hjälpmedel och välfärdsteknik (VON)
- Säkerställ en boendemiljö i kommunens särskilda boenden som kännetecknas av värdighet, kvalitet och tillgänglighet (VON)

Driftbudget (justering)

Orsak till ramjustering	Benämning	Nämnd	Ramtillskott 2023	Ramtillskott 2024	Ramtillskott 2025	Varaktig ramökning
Volymökning	Skyddsplaceringar för personer utsatta för våld i nära relation	SAN	10 000	10 000	10 000	Ja
Volymökning	Placeringskostnad SiS (LVU)	SAN	7 882	7 882	7 882	Ja
Volymökning	Enhetschef Barn och Familj	SAN	700	700	700	Ja
Volymökning	Socialassistenter	SAN	1 500	1 500	1 500	Ja
Volymökning	Institutionsvård barn och unga	SAN	13 000	13 000	13 000	Ja
Volymökning	Innanförskapsakademien	SAN	5 000	5 000	0	Nej
Driftskostnad	Uppräkning arvoden utifrån ökat PBB	SAN	2 100	0	0	Nej
Volymökning	Arbetstidsförkortning natt	VON	5 100	5 100	5 100	Ja
Volymökning	Utökad behov av korttidsbostäder enligt LSS	VON	1 000	1 000	1 000	Ja
Volymökning	Utökad daglig verksamhet	VON	3 500	5 800	2 800	Ja
Volymökning	Utökad daglig verksamhet	VON	2 500	2 500	2 500	Ja
Volymökning	Minskade kostnader till följd av förebyggande arbete – SOL	VON	6 000	11 000	11 000	Ja
Volymökning	Kvalitetsökning SÄBO	VON	2 400	3 100	3 100	Ja
Volymökning	Fria arbetsskor	VON	1 000	0	0	Nej
Volymökning	Age friendly cities	VON	1 000	0	0	Nej

Investeringar

Mål sex omfattar kommunens ansvar för vård och omsorg och de investeringar som kommer att genomföras inom detta område är främst kopplade till mål 8 där processen för lokal- och fastighetsförsörjning återfinns. Under 2023 kommer det bland annat att investeras 12 miljoner kronor i brandsäkerhetsåtgärder i kommunens LSS- och SoL-bostäder och 42 miljoner kronor i nya gruppbostäderna avseende LSS och SoL.

Nyckeltal

	Senaste värde och trend	Värden jmf riket	Värden jmf k-grupp	Senaste värde (år)	Kolada mått ID
Medellivslängd kvinnor, år	84,16	84,16	84,54	2021	N00925
Medellivslängd män, år	80,49	80,63	81,13	2021	N00923
Invånare med fetma, andel (%)	13,00	17,71	14,96	2020	U01411
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	66,00	69,35	71,89	2020	U01405
Invånare 16-84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)	85,00	86,91	86,28	2021	U01473
Antibiotikaförsäljning kommun, recept/1000 inv	185,61	225,84	214,88	2021	N00404
Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - förbättrad situation, andel (%)	69,66	75,15	77,05	2021	U30453
Kostnad individ- och familjeomsorg, kr/inv	5 306	4 682	4 585	2020	N30101
Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, (%)	31,90	7,69	1,93	2020	N30001
Invånare 0 – 19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%)	5,80	8,90	7,70	2020	N02904
Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel (%)	66,00	78,51	78,47	2021	U31462
Väntetid i antal dagar från ansökan vid nybesök till beslut inom försörjningsstöd, medelvärde	17	15,02	14,26	2021	U31402
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	0,88	1,09	1,09	2020	N31816
Effektivitetsindex ekonomiskt bistånd	23	45	41	2020	U31904
Kostnad äldreomsorg, kr/inv 80+	257 726	255 464	242 328	2020	N20048
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, (%)	0,45	1,88	-0,48	2020	N20900
Fallskador bland personer 65+, 3-årsm, antal/100 000 inv	3 618	3 173	3 526	2020	U20462
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	89	90,58	84,40	2020	U21468
Effektivitetsindex äldreomsorg	44	56	53	2020	U20900
Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde	18	15,21	14,90	2020	U21401
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	78	81,44	79,87	2020	U23471
Kvalitetsaspekter särskilt boende äldreomsorg, andel (%) av maxpoäng	32,00	53,31	58,46	2020	U23488
Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	40	43,74	35,08	2021	U23401
Väntetid i antal dagar från beslut till insats avseende boende enl. LSS § 9.9, medelvärde	67	159,09	228,11	2020	U28418
Kostnad funktionsnedsättning totalt (SoL, LSS, SFB), minus ersättning från FK enl SFB, kr/inv	13 784	7 229	7 715	2020	N25018
Brukarbedömning boende LSS totalt - Brukaren trivs alltid hemma	83,82	79,79	79,40	2020	U28570
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)	75,90	72,81	73,70	2020	U28532
Effektivitetsindex LSS boende och daglig verksamhet	64	51	48	2020	U28900
Sjuksköterskor/plats i boende för särskild service för äldre, vardagar, antal	0,06	0,04	0,05	2019	U23490
Kommunens verksamhet för personer med funktionsnedsättning fungerar bra i kommunen, andel (%)	77	69	68	2021	N00535
Socialtjänstens stöd och hjälp till utsatta personer fungerar bra i kommunen, andel (%)	52	52	52	2021	N00536
Äldreomsorgen fungerar bra i kommunen, andel (%)	57	64	56	2021	N00533

2.7 I Östersunds kommun bedrivs ett effektivt arbete för minskad miljö- och klimatpåverkan

Under mål sju hanteras kommunens arbete för att säkerställa ett systematiskt miljöarbete samt hur kommunen ska minska sin miljö- och klimatpåverkan.

Östersunds kommun har bra förutsättningar för att agera och öka effekterna inom miljö- och klimatarbetet, något som är nödvändigt för att vi ska nå målen i Agenda 2030. Östersunds kommun ska tillsammans med näringsliv, universitet och fristående organisationer främja klimatsmart innovation. Kommunen ska även fortsätta utveckla kommunkoncernens förmåga att ställa klimatsmarta och miljömässiga krav vid all upphandling. Östersunds kommun ska vara fossilfritt år 2030.

Östersunds kommun ska vara ett föredöme inom smart och effektivt miljö- och klimatarbete. Kommunen ska underlätta för medborgare och företagare att agera hållbart genom en hög kunskaps- och servicenivå. Kommunen ska möjliggöra för samtliga intressentgrupper att ta hållbara beslut och underlätta för en miljöpositiv omställning. Genom innovativt arbete, ny teknik och bred kompetens inom alla verksamheter kan behoven mötas av ett mer cirkulärt och medvetet agerande i vår tillväxtkommun. Riskbedömning av miljöeffekter ska beaktas i olika verksamheters beslut.

Östersunds kommuns fastigheter är energieffektiva, har god miljöprestanda och drivs av grön el. I Östersunds kommun kännetecknas även av en ansvarsfull hantering av kemikalier och avfall. Möjligheter till ett hållbart resande ska finnas för medborgare, företagare, besökare och anställda. För att möta behovet av elektrifiering behöver laddinfrastruktur utökas inom hela kommunen i takt med omställningen till fossilfria transporter.

I Östersunds kommun ska samtliga av kommunkoncernen ägda fastigheter, där så är möjligt, ha solceller på sina tak år 2030.

Genom att öka graden av cirkulär upphandling möjliggör kommunen högre återvinningsgrad, minskad konsumtion, mer närproducerade och ekologiska varor samt minskade avfallsmängder. Återvinningsgraden av sopor ska öka genom bl. a etablering av fler miljö/ återvinningsstationer i kommunen, och test av funktionsupphandlingar för återvinning.

Uppdrag

- Stärk kommuninvånarnas möjligheter och motivation att förflytta sig med gång, cykel och kollektivtrafik (KS, MSN, TN)
- Verka för klimatsmart innovation i samarbete med näringsliv, universitet och fristående organisationer (KS)
- Påbörja koldioxidlagring i det geografiska området för att göra Östersund klimatneutralt (KS, MSN, TN)
- Säkerställ samhällets omställning till en fossilfri fordonsflotta genom att öka kapaciteten för tankning och laddning av lätta och tunga fordon i Östersunds kommun (KS, MSN, TN)

Driftbudget (justering)

Orsak till ramjustering	Benämning	Nämnd	Ramtillskott 2023	Ramtillskott 2024	Ramtillskott 2025	Varaktig ramökning

Investeringar

Arbetet med konvertering till fossilbränslefri uppvärmning är i slutfasen där investeringar kommer att göras för att fasa ut kommunens sista oljepannor. Dessutom planeras investeringar i elbilsaddare för 3 miljoner kronor samt fossilfri uppvärmning för 5 miljoner kronor.

Indikatorer

	Målvärden
Fossila koldioxidutsläpp i kommunen som geografiskt område jämfört 2010	Minska med 100 % till 2030
Fossila koldioxidutsläpp för kommunorganisationen jämfört 2010	Minska med 100 % till 2025
Energiförbrukning jämfört 2010	Minska med 30 % till 2030
Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	Öka och uppgå till minst 60 % år 2028

Nyckeltal

	Senaste värde och trend	Värden jmf riket	Värden jmf k-grupp	Senaste värde (år)	Kolada mått ID
Utsläpp till luft av växthusgaser, ton CO2-ekv/inv	2,58	6,73	6,31	2019	N00401
Miljöbilar i kommunorganisationen, andel (%)	65,55	34,10	48,41	2020	U00437
Miljöbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området, (%)	12,53	14,11	16,70	2020	N07400
Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv	619	690	607	2020	U07917
Fossiloberoende personbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området (%)	13,96	13,58	16,60	2021	U00501
Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)	72,68	44,08	61,82	2021	U00502
Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel %	44	37,65	38,10	2020	U07414
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	42,00	29,26	33,80	2020	U07514
Måltidssvinn, grund- och gymnasieskola, gram/ätande	69	48	46	2020	U50102
Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare (justerat)	422,00	516,87	471,10	2020	U07801
Ekologiskt odlad åkermark, andel (%)	42,89	20,59	18,19	2020	N00403
Skyddad natur totalt, andel (%)	1,58	6,86	7,76	2020	N85054
Fossila koldioxidutsläpp jämfört 2010	-54%	-	-	2020	Eget
Energiförbrukning jämfört 2010	-29%	-	-	2020	Eget
Möjligheterna att enkelt använda kollektivtrafik för vardagliga resor är bra, andel (%)	64	53	69	2021	N00572
Möjligheterna att enkelt använda kollektivtrafik till fritidsaktiviteter är bra, andel (%)	49	41	58	2021	N00573
Information från kommunen om vad enskilda kan göra för att minska sin miljö- och klimatpåverkan fungerar bra, andel (%)	66	54	58	2021	N00637

2.8 I Östersund är kommunen en modern och attraktiv arbetsgivare

Under mål åtta återfinns kommunens stödprocesser såsom informationsförvaltning, systemförvaltning och IT-arkitektur, HR, ekonomi, inköp, lokalförsörjning och fastighetsunderhåll, verksamhetsskydd och juridik, information och marknadsföring samt förvaltningsstöd.

I Östersund är kommunen en modern och attraktiv arbetsgivare.

Tillgången på välutbildad personal är en nyckelfråga för att Östersunds kommun ska klara kommande demografiska utmaningar. För att säkra den framtida kompetensförsörjningen ska därför kommunen aktivt och strategiskt arbeta med att vara en god och attraktiv arbetsgivare. Detta gäller såväl vid avslut som vid marknadsföring, rekrytering, introduktion och utveckling.

Medarbetarna ska känna sig nöjda med sin arbetssituation och uppleva att de har ett stimulerande arbete med goda möjligheter till utveckling och delaktighet. Detta leder enligt forskning också till minskad sjukfrånvaro vilket är något som ska eftersträvas. Ledarskapet och medarbetarskapet i organisationen ska vara tydligt såväl i ansvar som utvecklingsmöjligheter. I Östersunds kommun ska ledarskap och medarbetarskap präglas av kärnvärdena engagerat, utvecklande och omtänksamhet.

En annan nyckelfråga vad gäller framtida kompetensförsörjning är att integrationen fortsätter att utvecklas och leder till en fungerande, snabb integrationskedja med fokus på att nyanlända snabbt ska

komma i arbete och lära sig språket. Kommunen ska som länets största arbetsgivare ta sin del av de praktikplatser som behövs, men också utöka samarbetet med näringsliv och civilsamhälle, bland annat med IOP-lösningar (Ideellt Offentligt Partnerskap) för att fortsätta ligga i topp när det gäller att få nyanlända i arbete och/eller i utbildning.

Östersunds kommun ska arbeta långsiktigt och strategiskt med jämställdhet och mångfaldsfrågor, detta för att riva osynliga hinder som konfirmerar icke jämställda strukturer. Östersunds kommun ska jobba systematiskt för att öka andelen kvinnor i mansdominerade samt andelen män i kvinnodominerade yrkeskategorier.

För att vara en attraktiv arbetsgivare krävs att de interna stödprocesserna såsom exempelvis, lokalförsörjning och digitalisering, är väl fungerande så kärnverksamheterna får de förutsättningar som krävs för att hålla hög kvalitet och effektivitet mot våra medborgare. Den arbetsgivare som inte kan lämna goda förutsättningar i dessa frågor kommer troligen i framtiden få svårigheter att rekrytera.

Uppdrag

- Stärk kommunens kompetensförsörjning (Alla nämnder)
- Ta fram och fastställ en kommunövergripande och normerande nivå för verksamhetsskydd (KS)

Driftbudget (justering)

Orsak till ramjustering	Benämning	Nämnd	Ramtillskott 2023	Ramtillskott 2024	Ramtillskott 2025	Varaktig ramökning
Volymökning	Upprättande av internt servicecenter	KS	375	1 500	1 500	Ja
Volymökning	Förstärkning IT-säkerhet	KS	1 000	1 000	1 000	Ja
Volymökning	Säker IT-behörighetshantering	KS	700	700	700	Ja
Volymökning	Ökade behov näthantering	KS	675	675	675	Ja

Investeringar

Under mål åtta redovisas investeringar till ett värde av drygt 225 miljoner kronor varav de största investeringsposterna motsvaras av fastighetsinvesteringar. Här återfinns renoveringen av Kommunhuset och Rådhuset, investeringar inom systemförvaltning och IT-arkitektur samt underhåll av fastigheter.

Nyckeltal

	Senaste värde och trend	Värden jmf riket	Värden jmf k-grupp	Senaste värde (år)	Kolada mått ID
Heltidsarbetande månadsavlönade, kommun, andel (%)	70,85	67,57	72,44	2021	N00209
* Bra bemötande vid kontakt med tjänsteperson i kommunen, andel (%)	88	81	82	2021	N00640
* Att få svar på frågor till kommunen fungerar bra, andel (%)	77	68	69	2021	N00647
Årsarbetare, totalt kommunalt anställda, antal	5 048	-	-	2021	N00098
Anställda utrikes födda, kommun, balanstal	1,02	0,91	0,90	2020	U00217
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex	76,86	79,77	79,29	2021	U00200
Sjukfrånvaro kommunalt anställda	7,40	7,54	7,55	2021	U00090
Akut (avhjälpare) underhåll, kr/m ² (egna fastigheter)	65	-	-	2021	Eget
Planerat underhåll, kr/m ² (egna fastigheter)	22	-	-	2021	Eget

3 God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv. När det gäller verksamhetsperspektivet handlar det om att kommunens verksamhet bedrivs på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt där det finns ett samband mellan resurser, prestationer, resultat och effekter som går att följa upp. God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv innebär bland annat att varje generation måste bära sina egna kostnader för den konsumtion som den nyttjar.

Enligt kommunallagen ska kommunfullmäktige besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning och en Riktlinje för God Ekonomisk Hushållning beslutades 2018-12-17.

Följande riktvärden ligger till grund för bedömning av god ekonomisk hushållning i Östersunds kommun:

Finansiella mått

- Det årliga resultatet ska i genomsnitt uppgå till minst 2 % av skatteintäkter, utjämning och statsbidrag.
- Soliditeten (anger kommunens långsiktiga betalningsförmåga) ska årligen uppgå till 38 % eller högre.
- Nettoinvesteringarna ska uppgå till högst 10 % av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag.
- Kostnad för underhåll av kommunens egna fastigheter ska årligen uppgå till minst 106 kr/kvm och år. Planerat underhåll ska motsvara som minst 98 kr/kvm och akut som högst 8 kr/kvm.

Verksamhetsmått

- Nettokostnadsavvikelse ska vara högst +/- 5 % per verksamhetsområde efter hänsyn till politisk ambitionsnivå.
- Högst 10 % av KKIK-måtten (kommunens kvalitet i korthet) efter hänsyn till politisk ambitionsnivå ska vara röda.

Det finns ingen klar gräns på vad som är god ekonomisk hushållning, däremot finns många mått som kan gradera bättre eller sämre finansiell situation samt verksamhetsmått som kan visa på bättre och sämre verksamhetsområden. Ovanstående mått är vägledande vid bedömning om god ekonomisk hushållning för Östersunds kommun. Utifrån dessa görs en analys som leder fram till en sammanvägd bedömning.

I december 2020 beslutade fullmäktige om att inrätta en resultatutjämningsreserv. I kommunallagen finns det en möjlighet att reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv. Denna reserv kan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Fullmäktige fattade också beslut om hanteringen av reserven i riktlinjen för god ekonomisk hushållning.

4 Förutsättningar för budget 2023 och plan 2024–2025

4.1 Samhällsekonomi

De senaste två åren har präglats av pandemin. Med minskad smittspridning, stigande vaccinationsgrad och avslutade restriktioner fanns förhoppningen om en ännu mer stärkt konjunktur i såväl Sverige som globalt där det mesta talade för ett år med stark global tillväxt. Samhällen började öppna upp i allt större utsträckning och optimismen spirade. Men i och med kriget i Ukraina har världen kommit att påverkas av faktorer som man inte rår över och på kort tid har de ljusa framtidsutsikterna försämrats.

Osäkerheten i världen är stor och det är svårt att förutspå hur kriget i Ukraina kommer att utvecklas. Det man dock ser redan nu är att kriget dämpar tillväxtutsikterna globalt genom minskad handel och störningar i leverantörskedjorna samt skenande marknadspriser. Inflationstakten har nu drivits upp till historiska nivåer och främst ökar priserna på vissa varor och tjänster såsom transporter, energi, livsmedel och byggkostnader. De långa marknadsräntorna har också ökat dramatiskt och kommer att medföra en global penningpolitisk åtstramning. Detta kommer således medföra en markant dämpning av konjunkturutsikterna för världsekonomin.

Olika länder påverkas olika av höjda olje- och gaspriser beroende på konsumtionsmönster och industristruktur liksom varifrån man importerar olja och gas. Europa har ett stort energiberoende av Ryssland och drabbas därför i större utsträckning än länder som USA och Kina. De högre olje- och gaspriserna slår direkt mot både hushållens och företagets köpkraft. I flera länder utgår dock statliga energibidrag till svaga hushåll vilket tillfälligt mildrar effekterna. I SKR:s prognos antas de höga energi- och råvarupriserna bestå under 2022 och 2023 för att sedan sänkas något.

I Sverige fortgår återhämtningen efter pandemin men i takt med det allt högre resursutnyttjandet dämpas BNP-tillväxten. Dämpningen motverkas dock något av den fortsatta växlingen från varuproduktion till tjänsteproduktion. SCB:s aktivitetsindex, som ger månatliga indikationer för BNP-utvecklingen, indikerar svag BNP för 2022.

4.2 Kommunernas ekonomiska situation och förutsättningar

Coronapandemin är en av de största kriserna i modern historia och kommuner och regioner har snabbt fått lov att ställa om sina verksamheter. Pandemins långsiktiga konsekvenser är det för tidigt att helt kunna överblicka och sja om då den ännu inte är helt över. Ekonomin i Sverige har trots pandemin de senaste åren varit stark och trycket på kommuner och regioner har varit relativt lågt. Nu står vi dock inför en ny kris, kriget i Ukraina. Stora flyktingrörelser, ett osäkert säkerhetsläge, stora prisökningar, höga pensionskostnader och en osäker samhällsekonomisk utveckling kommer att påverka ekonomin för 2023. Även andra utmaningar som kommer att kräva stora gemensamma satsningar av hela den offentliga sektorn väntar, bland annat att få arbetskraften att räcka till.

Det kommunala skatteunderlaget beräknas kommande år öka snabbare än i föregående prognoser vilket främst är hänförligt till högre pris- och löneökningar. I reala termer är dock skatteunderlagstillväxten låg ur ett historiskt perspektiv. Den höga inflationstakten och stigande pensionskostnader medför att SKR bedömer att resultaten i sektorn faller kraftigt. Samtidigt blir utmaningen med demografins utveckling alltmer kännbar. Behovet av vård och omsorg ökar samtidigt som det råder brist på arbetskraft.

Kommunernas sammanlagda resultat för 2022 bedöms minska till cirka 39 miljarder kronor vilket motsvarar 3,7 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. För år 2023 påverkas kommunsektorns kostnader av prisökningar på till exempel drivmedel och energi samt kraftigt ökade pensionskostnader. Om inga åtgärder tas för att möta dessa kostnadsökningar faller resultatet i kommunsektorn 2023 till ett underskott om 3 miljarder kronor.

SCB:s senaste befolkningsprognos visar en väsentligt lägre befolkningstillväxt än i tidigare prognoser. Det är framför allt barn och unga som beräknas minska och befolkningen i arbetsför ålder som ökar långsammare. Personer över 80 år är fortfarande den grupp som ökar snabbast i andel och antal de närmaste tio åren. Prognosen pekar därmed fortsatt på att kommuner, regioner och näringsliv kommer att ha svårt att hitta tillräckligt med arbetskraft med rätt kompetens framöver samtidigt som behoven ökar inom gruppen äldre medborgare.

Under kommande tio år ökar den arbetsföra befolkningen i Sverige med 250 000 personer. För att bibehålla den personaltäthet vi har idag i välfärdssektorn behöver drygt hälften av ökningen av den arbetsföra befolkningen, det vill säga ungefär 125 000 personer, ta anställning i kommuner och regioner. Skulle däremot personaltätheten i kommuner och regioner öka enligt det historiska mönstret, det vill säga med 0,5 % utöver demografiskt betingade behov, skulle nära 200 000 personer behöva anställas. I relation till ökningen på 250 000 personer ser man då att situationen börjar bli ohållbar.

För att säkra välfärden för medborgarna behöver flera saker göras och andra arbetsätt användas. SKR menar att förutom att behålla, utveckla och rekrytera medarbetare så behöver kommuner och regioner bland annat skapa förutsättningar för att arbeta heltid och stärka arbetsmiljön via förmånliga pensionsvillkor. Det är också viktigt att staten underlättar för kommuner och regioner att prioritera förebyggande åtgärder som minskar kommande vårdbehov samt att ställa om välfärden med hjälp av modern teknik för att kunna frigöra personella resurser där de bäst behövs.

Kostnaden för avtalspensioner för kommuner beräknas öka med 17 miljarder under 2023. Ökningen är främst hänförlig till den ökade inflationen men beror även på premiehöjningar i det nya pensionsavtalet och löneökningar under pandemin.

Svenska kommuner och regioner har en hög grad av självstyre ur ett internationellt perspektiv. Fördelen med det kommunala självstyret är att de nationella målen kan nås med hänsyn till lokala förutsättningar och medborgarnas behov. Under det senaste decenniet har dock statens styrning av kommuner och regioner ökat, vilket ofta resulterar i en ökad administration och lägre produktivitet, då allt mer tid går åt till bland annat dokumentation. De statliga tillsynsmyndigheternas arbete är också i hög grad inriktade på

att följa upp verksamheten genom att granska dokumentationen. Parallellt med den tilltagande styrningen finns hörs röster om en ökad centralisering samt statligt huvudmannaskap för verksamheter som hälso- och sjukvård samt skola. Denna utveckling riskerar att äventyra möjligheterna att dra nytta av självstyrelsens potential att bedriva välfärd på ett effektivt sätt menar SKR. Enligt SKR måste statens styrning utformas på ett sätt som ger ett stort lokalt och regionalt ansvar och handlingsutrymme för att uppnå en effektiv välfärd och statens styrning behöver inriktas på vad som ska uppnås, inte hur det ska uppnås.

Regeringen har tillsatt en särskild utredare som har haft i uppdrag att bedöma om nuvarande regelverk för ekonomisk förvaltning i kommunallagen utgör en bra grund för en effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner. Utredningen föreslår bland annat att kommunerna ska gå från riktlinjer för god ekonomisk hushållning till riktlinjer för god kommunal hushållning. God kommunal hushållning innebär att ekonomin ska förvaltas på ett säkert och långsiktigt hållbart sätt. Inom de gränser som ekonomin sätter ska verksamheten vara ändamålsenligt utformad och hålla en hög effektivitet. För att stärka långsiktigheten föreslås att fullmäktige minst varje mandatperiod ska besluta om ett rullande 10-årigt program för ekonomin där långsiktiga ekonomiska mål ska sättas. Konsekvenserna av målen för verksamheten ska beskrivas och de långsiktiga målen ska därefter vara utgångspunkt för mål och planer i det årliga budgetarbetet. Regeringen förväntas ta beslut huruvida riktlinjen för god kommunal ska antas eller inte under 2022 och när den nya riktlinjen träder i kraft är ännu inte bestämt.

Fritt ur SKR:s Ekonomirapport maj 2022.

4.3 Omvärldsanalys inför budget 2023

Omvärldsanalysen inleder budgetprocessen och här identifieras kommunens största utmaningar inför kommande budgetår. Analysen utgår från de åtta kommunövergripande kommunfullmäktigemålen och de underliggande processgrupperna.

4.3.1 I Östersunds kommun har vi en tillväxt som är jämställd och ekonomiskt hållbar, där alla känner sig delaktiga

Under mål ett återfinns kommunens processer för kommunövergripande styrning, ledning och organisering samt demokrati och insyn.

Inom ramen för projektet "Åldrandevänlig kommun" har enkätundersökningar genomförts vilka visade att det endast var 11 % av de äldre som upplevde att de har möjlighet att påverka de beslut som kommunen fattar. Resultatet visade också att det var 33 % som inte visste om de kunde påverka. I en tid där både tilltron till, och kunskapen om, den parlamentariska demokratin minskar och demokratin försvagas internationellt är det synnerligen viktigt att satsa på demokratifrågor och insatser för medborgarinflytande.

De senaste åren har styrningen av Östersunds kommun i flera delar förändrats där en ny modell för både mål och budget samt för politiska styrdokument har tagits fram. Under 2022 kommer också en översyn av resursfördelningsmodellen att göras liksom en översyn av processen för investeringar. Det som är viktigt

under både 2022 och 2023 är att säkerställa att både politik och kommunens förvaltningar blir trygga med de nya arbetsätten.

4.3.2 I Östersunds kommun har vi en trygg och tillgänglig infrastruktur där både stad och landsbygd växer på ett smart och hållbart sätt

Under mål två återfinner vi kommunens processer för samhällsplanering. Här hanteras allt från fysisk planering, detaljplaner, markfrågor, vatten och avlopp, avfall, energi, transporter, miljö och hälsoskydd till samhällsskydd och beredskap.

Kommunens tillsynsverksamhet är en viktig grundsten för att samhället ska fungera ur ett hälso- och miljöperspektiv. I stort fungerar kommunens tillsyn väldigt bra och det viktigaste är att få behålla den kompetens och engagemang som finns hos medarbetarna då nyrekrytering är en stor utmaning.

Tillsammans med övriga Norrlandskommuner och myndigheter är ett samarbete gällande brottsförebyggande tillsyn och kontroll av livsmedelsfusk under uppbyggnad. Bra underlag som kan ligga till grund både för tillsyns- och samhällsplanering avseende vatten, luft, naturvård med mera behöver tas fram. Underlagen skulle ge bättre förutsättningar för välgrundade beslut i tidiga skeden i olika typer av frågor. Även inom vattenförvaltningen behöver kartläggningar genomföras för att säkerställa god ekologisk och kemisk status.

Naturvårdsåtgärder är ett eftersatt område inom hela kommunen och behov finns av att identifiera vilka stads- och tätortsnära naturområden som bör skyddas/utvecklas för att staden/tätorten ska vara en attraktiv plats att leva, bo och arbeta i både nu och i framtiden.

I Jämtland har Länsstyrelsen tillsammans med Region JH och kommunerna tagit fram en ny struktur för planläggning och hantering av krisberedskap och civilt försvar och klimat. Denna samplanering kommer att skapa synergier och i förlängningen ge en positiv effekt på länets robusthet. Sett ur ett makroperspektiv är en kommun idag väldigt sårbar för händelser på andra kontinenter.

En stor del av den förnybara energi som produceras i Sverige kommer från Norrland. Genom att använda effekten där den produceras minskar den förlust av effekt som uppstår vid transport av energin till andra delar i Sverige. Jämtkraft elnät AB har under 2021 tecknat ett bygg- och anslutningsavtal på 500 MW med Svenska Kraftnät vilket innebär att regionen blir mer attraktiv för etableringar av elintensiva industrier och företag och den mängd energi som produceras kommer att kunna nyttjas på ett effektivt sätt.

Den biogasanläggning som ska uppföras på Gräfsåsen beräknas producera 26,7 GWh biogasbränsle samt

26 000 ton biogödsel. Lokalt producerat fossilfritt fordonsbränsle skapar inte bara arbetstillfällen utan minskar även beroendet av importerat bränsle vilket ger en ökad krisberedskap och ett stärkt totalförsvår för regionen som helhet.

Kommunen har fram till 2021 ersatt all uppvärmning som tidigare skett med eldningsolja med andra alternativ. För de fåtal oljepannor som idag återstår i drift kommer lösningen att vara att en konvertering till RME eller HVO. All el som produceras av Jämtkraft kommer från förnybara källor och de har bytt ut all fossil eldningsolja till bio-olja.

Kommunens medborgare påvisar ett allt större intresse för klimatsmarta lösningar för vårt vatten. Vatten från handfatet går exempelvis att använda till att spola toaletten, spillvärmen från varmvatten i duschen går att värma upp nytt vatten med. Runt om i Sverige byggs hus och områden där lösningar för detta byggs in vilket är något som även Östersunds kommun kommer att behöva ta ställning till.

För att kommunen ska klara av att möta såväl klimatomställning, -anpassning, demografi- och socioekonomiska utmaningar måste ett bättre tvärsektorielt arbete uppnås och kommunens interna hantering av samhällsplanering behöver förbättras. Idag har planprocessen ofta fortskridit långt innan till exempel vattenfrågan kommer in vilket ofta resulterar i mindre bra lösningar. Det finns redan idag kapacitetsbrister och utbyggnadsstopp på vissa områden och samtidigt tas nya detaljplaner med krav på kommunalt VA utan att det har verifierats om och när de kan realiseras. Även dagvattenhanteringen är en stor kommungemensam utmaning och här kommer skärpta lagar och regler inom kort.

Svenskt Vatten och Avfall Sverige förespråkar en kraftig utökning av samarbetsformerna mellan kommuner för att vi gemensamt ska klara Sveriges behov av upprustning och lagkrav. VA-organisationerna hos våra grannkommuner har redan idag stora problem och Östersunds kommun behöver fundera över hur samarbetet mellan kommunerna i länet gällande VA och Avfall bör se ut framöver. Ska Östersunds kommun växa till 75 000 invånare kommer det även behöva planeras för hur kommunen ska hantera Gövikens reningsverk som redan idag börjar närma sig maxnivån för utsläpp.

I samband med att en ny återvinningscentral har diskuterats har ett resonemang förts kring ett eventuellt uppförande av en Kretsloppspark vilket skulle kunna vara en viktig pusselbit för Östersunds kommuns utveckling inom den cirkulära ekonomin. Här finns också stor potential till att utveckla sociala hållbarhetsvärden genom platser för arbetsträning och reguljära betydelsefulla arbeten. Förslaget har rönt stort intresse både internt och externt men kräver ett tvärfunktionellt synsätt där ett flertal förvaltningar i kommunen är involverade i arbetet.

För att uppnå färdmedelsfördelningen krävs att fler väljer att gå, cykla och åka kollektivt. Åtgärder för att öka gång- och cykeltrafiken bör i ett sådant läge prioriteras. Kommunen står också inför en åldrande befolkning vilket ökar behovet av färdtjänst. Detta ställer i sin tur högre krav på tillgänglighet på hållplatser samt stråken till hållplatserna. Här bör åtgärder prioriteras där de får mest effekt på antal användare ur ett socioekonomiskt och demografiskt perspektiv. En viktig faktor för regionens tillväxt är att, i nationell konkurrens, öka tillgängligheten genom fjärrtransporter vilka givetvis också ska ske på ett klimatsmart sätt.

Östersund är en stad i expansion och när staden förtätas ökar slitaget då fler ska samsas på befintliga grönytor. Östersunds kommun har en lägre nettokostnad per invånare vad gäller parkskötsel än vad jämförbara kommuner har och mätningar vad gäller upplevelsen hos kommunens medborgare visar också på att medborgarna efterfrågar bättre skötsel. Forskning visar att bostadsnära, innehållsrika och välskötta grönytor kan bidra till att lyfta socioekonomiskt svagare områden där kostnaderna kan räknas hem genom bättre folkhälsa, högre fastighetsvärden med mera.

När det gäller drift av kommunens gator, vägar och parkeringar är den i särklass största utmaningen att fördela befintliga resurser över en allt större och växande befolkning och areal. För gatumarken och tillhörande anläggningar, samt maskinpark, finns dessutom en växande underhållsskuld. Underhållet av

kommunens gång- och cykelvägar är klart avgörande för att fler medborgare ska välja att nyttja dem och på så sätt bidra till kommunens miljö- och klimatmål. En annan förutsättning för att uppnå miljömålen är att kommunen ligger i framkant när det gäller att söka och nyttja olika investeringsbidrag.

4.3.3 I Östersunds kommun har vi ett positivt företagsklimat och medborgarna har arbete och bostad

Mål tre handlar om näringsliv och utveckling, arbetsmarknad och sysselsättning, bostadsförsörjning samt integration.

När det gäller näringslivsfrågorna är de största utmaningarna och möjligheterna 2023 kopplade till kommande översiktsplan då den har högt ställda mål. För att nå dessa mål behöver inflyttarfunktionen samt arbetet kring marknadsföring och allmän attraktion förstärkas. Kommunen behöver en ökad tillgång på detaljplanerad mark, fler bostäder, en bättre infrastruktur samt säkrad el- och effektförsörjning.

Kommunen har i nuläget en i stort sett god bostadsförsörjning och det finns ingen underliggande strukturell eller demografisk bostadsbrist – det vill säga det finns bostäder och planberedskap som motsvarar befolkningens och den förväntade befolkningstillväxtens storlek. Däremot skulle bostäderna kunna fördelas bättre och blandningen i beståndet öka, vilket även fortsättningsvis ger ett byggbehov. Det finns även ett behov av bostäder med en lägre prisnivå än vad marknaden förmår att producera, vilket är en reell utmaning. Efterfrågan på bostäder är störst på småhus, vilket visas i att prisnivån ökar både i Östersund stad och på landsbygden.

Ett flertal utmaningar finns inom området arbetsmarknad och sysselsättning. Det råder idag en obalans, där många av de som står utanför arbetsmarknaden inte matchar arbetsgivarnas krav på kompetens. Attityder och kunskap hos arbetsgivare kring den arbetskraft som står utanför arbetsmarknaden behöver utvecklas för att främja exempelvis arbetsdelning och breddad rekrytering. Arbetsmarknads- och kompetensförsörjningsfrågor bör kopplas ihop och möjligheten till utbildning för dem som står långt ifrån arbetsmarknaden bör öka. Det finns även en problematik att beakta då det i vissa fall kan vara ekonomiskt olönsamt att gå från bidrag till arbetsmarknadsåtgärd.

Utifrån Arbetsförmedlingens reformering och framtida uppdrag bör kommunen ta en mer samordnande roll. I etableringsuppdraget är samordningen med Arbetsförmedlingen en utmaning sett till språket, avsaknad av nätverk och svårigheter kopplat till digitaliseringen. I synnerhet gäller detta lågutbildade kvinnor men även generellt.

För utlandsfödda vårdnadshavare behövs information och kunskap för att de ska knytas närmare skolan. Detta för att öka förståelsen av den dagliga skolkontakten och ansvaret som finns i vardagen kopplat till

barnens skolgång. Skolan ser en utmaning i att hitta behörig kompetens för utbildning i svenska som andraspråk, framför allt för mellanstadieelever. De elever som börjar på högstadiet när de kommer till Sverige får kort tid på sig att klara av grundskolan och uppnå målen inom den reguljära gymnasieskolan.

4.3.4 I Östersunds kommun ska alla barn och elever klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt livslånga lärande

Mål fyra innefattar kommunens utbildningsprocesser, från förskola till vuxenutbildning.

Det har tidigare varit svårt att rekrytera förskollärare. Idag finns tillgång men barnpengen räcker inte till för att rekrytera i önskad utsträckning. Små förskolor har också svårare att klara budget på grund av högre kostnader för lokaler, mat etc. Även ur en pedagogisk synvinkel är det en fördel med större enheter då det ger bättre förutsättningar till samarbete bland personalen. Detta i kombination med den kommande förändringar av förväntat barnantal där det först ser ut att ske en minskning och därefter en kraftig ökning till cirka 150 fler barn än idag gör att kommunens lokaler utgör en central fråga de kommande åren. Inom förskolan behövs ett fortsatt arbete med att säkerställa att alla barn får en rolig, trygg och lärorik undervisning på förskolan. Detta sker genom ett samlat systematiskt kvalitetsarbete där flera faktorer vägs in; vårdnadshavares bild av verksamheten, barnens bild av verksamheten, personalens bild av verksamheten, det pedagogiska ledarskapet och barnhälsoarbetet.

Höga kunskapsresultat i grundskolan förutsätter hög kvalitet i undervisningen och det pedagogiska ledarskapet. Rektorer och lärare behöver därför ges goda förutsättningar att utvecklas i sin profession. Utbildningsdepartementets föreslagna nationella professionsprogram kommer att ställa högre krav på rektorsers förmåga och möjlighet till att verka som pedagogiska ledare. För att hålla en hög kvalitet i undervisningen krävs förutom ett starkt pedagogiskt ledarskap också behöriga lärare. Kompetensförsörjningen i skolan är en utmaning nationellt och under de närmsta tio åren står Östersunds kommun inför utmaningen av ett stort antal pensionsavgångar.

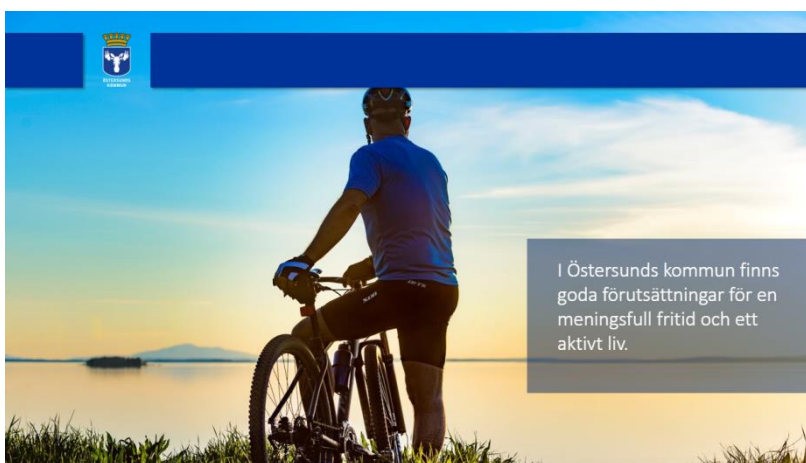
Grundsärskolan står inför stora pensionsavgångar inom så gott som alla yrkesgrupper (elevassistenter, lärare och fritidspedagoger). Att ta sig an nya läro- och kursplaner samt de nya riktlinjer som kommer att fastställas i kommunen är en utmaning i hela organisationen. En stor möjlighet och en viktig utmaning framöver är när Odensalaskolan ska bli en gemensam skola med olika verksamheter (grundskola och grundsärskola) och med alla stadier. Samarbetet med grundskolan där det byggs en gemensam kultur- och helhetssyn kring alla elever som vistas i samma lokaler är och förblir allt mera viktig i framtiden. En ny skolskjutsorganisation för grundsärskolans elever träder i kraft vid årsskiftet. Detta medför att

vårdnadshavarna själva behöver beställa och betala färdtjänst till sina barn till och från fritidsverksamhet. Skolskjutsen till och från skolan är oförändrad.

Vuxenutbildningen kommer spela en avgörande roll för flera stora samhällsutmaningar, som nyanländas etableringar, individers möjligheter att byta yrke och kompetensförsörjning till arbetsliv. Vuxenutbildningens uppdrag har förändrats så att den i högre grad än tidigare ska möjliggöra att vuxna ska stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet och att vuxenutbildningen ska utgöra en bas för kompetensutbildning. Det råder idag stor brist på utbildad personal inom områden som motsvarar gymnasieskolans yrkesprogram och för att kunna möta behovet kommer vuxenutbildningen behöva utbilda fler då gymnasieskolan inte täcker upp behovet. En utmaning framåt är att mer långsiktigt och strategiskt kunna planera och dimensionera vuxenutbildningen utifrån såväl individens behov som arbetslivets behov av kompetens. Genom avtal med upphandlade utbildningsanordnare och genom samverkansavtal med Jämtlands Gymnasieförbund har kommunen säkerställt ett brett utbud av vuxenutbildningar. Särvux är sedan 2020 en del av den kommunala vuxenutbildningen och ändringen syftar till att skapa en väg in i vuxenutbildningen, vilket ska underlätta för fler vuxna att kunna och vilja ta del av utbildning oavsett om individen har en utvecklingsstörning eller inte. Ändringen syftar också till att underlätta för de elever som har kapacitet att kombinera studier inom särskild utbildning med utbildning i svenska för invandrare (SFI), grundläggande eller gymnasial vuxenutbildning.

4.3.5 I Östersunds kommun finns goda förutsättningar för en meningsfull fritid och ett aktivt liv

Under mål fem återfinner vi de processer som levererar förutsättningar för våra medborgare att utöva kultur-, fritids- och idrottsaktiviteter samt kommunens insatser för turism. Verksamheter som i huvudsak inte är lagstyrda utan är avhängiga politikens ambitionsnivå.

Kulturbranschen är en av de branscher som drabbats hårdast av pandemin där en av konsekvenserna är ett stort tapp av kompetens då utövarna har fått gå vidare till andra branscher för att få sin försörjning tryggad. Detta påverkar, och kommer fortsatt att påverka, uppbyggnadsskedet. Svårigheter uppstår även utifrån det generellt vikande föreningsengagemanget i samhället som också påverkar kulturområdet menligt. Det råder även en brist på lokaler för vissa konstformer. Coronapandemin har dock visat på behovet av kultur och kulturutövande, ett liv utan kultur är ett fattigt liv för såväl barn och ungdomar som för vuxna.

Jamtli var en av de verksamheter som drabbades hårt av pandemins effekter. Det åtgärds paket som antogs var kraftigt och resulterade också i att stiftelsen gick igenom krisen med ett positivt resultat och

stärkt likviditet.

Biblioteksverksamhetens största utmaning är att nå fler användare i socioekonomiskt svaga områden vilket också är något som verksamheten fokuserar på. I dessa områden kan biblioteken göra stor skillnad för dess medborgare genom att arbeta strategiskt med språkutveckling, läsfrämjande verksamhet, höja den digitala kompetensen och arbeta med demokratiska frågor. Verksamheten har förändrats i och med digitaliseringen, i synnerhet för äldre och de socioekonomiskt svaga grupperna. På biblioteket kan medborgaren få hjälp med olika e-tjänster, samhällsinformation och även låna publika datorer.

Östersund är en kommun med stora möjligheter att erbjuda en rik och aktiv fritid men det är en stor utmaning att utifrån socioekonomiska strukturer och demografiska förändringar säkerställa en aktiv fritid som är tillgänglig för *alla* medborgare, oavsett förutsättningar. Bidrag och subventioner behöver därför ses över för att säkerställa att de kommer flest medborgare till nytta. Inte sällan kringgår resursstarka grupper ordinarie beslutsprocess med sina egenintressen, på bekostnad av resurssvaga grupper. Det krävs också tydliga och långsiktiga politiska målsättningar för hur vi ska kunna möta dessa krav från idrotten och samtidigt vara kostnadseffektiva, klimateffektiva och, inte minst, uppnå de politiskt uppsatta målen och att minska samhällsklyftorna. Kraven från idrottsförbunden, om att kommunen ska uppbära kostnader för utveckling inom respektive förbunds idrott, ökar vilket är en utmaning att hantera inom ramen för befintlig budget såväl som ur ett klimatperspektiv. Ett exempel är hur förbunden alltmer skjuter fram sina säsonger för att matcha internationella ligor, vilket ställer krav på konstgjorda och energikrävande anläggningar.

Enligt den senaste forskningen visar det sig att beroende på socioekonomiska förutsättningar så använder ungdomarna fritidsgårdarna olika. Den genomsnittliga ungdomen som präglas av goda socioekonomiska betingelser söker i högre grad upplevelser och sammanhang där man upplever frihet i förhållande till vuxnas förväntningar. Det man kan se är att när familjen har många möjligheter, ett tight familjepussel och många aktiviteter så upplevs en lägre grad av initiativrikedom kopplat till att uppleva aktiviteter och vara med och påverka. För de ungdomar som har lägre socioekonomiska betingelser runt sig tycks viljan att påverka, vara delaktig och att skapa och delta i aktiviteter vara högre. Detta kan förklaras med "knapphetshypotesen" dvs. du söker i tonåren/på din fria tid vad du saknar i din familjekontext.

Fritidsgårdarna upplever ett hårdare klimat bland kommunens ungdomar där allt fler unga hamnar i utanförskap. Det är därmed viktigt att resurser fördelas till kommunens socioekonomiskt utsatta områden.

Under hösten 2021 har Kulturskolan i Östersund utvecklat sitt arbete för att nå fler barn och unga och speciellt i socioekonomiskt svaga områden. Kulturskolan har mångfaldigat sin närvaro och verksamhet i Torvallaområdet vilket har varit möjligt tack vare ett ökat samarbete med rektorer och fritidshem. Det är en verksamhet som bör permanentas och ett arbetssätt som bör spridas till fler områden.

4.3.6 I Östersunds kommun får medborgarna stöd, vård- och omsorg och lever ett självständigt liv

Mål sex handlar om stöd- och omsorg samt överförmyndarverksamhet.

En av de största utmaningarna är behovet av kompetensförsörjning och redan idag finns stora problem inom äldreomsorgen, funktionshinderområdet och även inom myndighetsutövningen.

De demografiska förändringarna visar på att allt fler kommer att behöva stöd i framtiden. För att möta detta och för att öka medborgares självständighet oavsett ålder, funktionsnedsättning eller socioekonomisk tillhörighet är det viktigt att agera långsiktigt och att satsa på hälsofrämjande insatser. Under ett flertal år har en ökning av medborgare med komplexa behov av stöd och hjälp skett. För att möta dessa grupper måste stödet och insatserna som ges vara mer flexibla där exempelvis missbruksproblematik fångas upp i ett tidigt skede. Även kostnaderna för placeringar på SIS och HVB ökar och placeringarna tenderar att bli långvariga. En väl fungerande samverkan både internt och externt måste skapas där respektive huvudman tar sitt ansvar för att tillförsäkra medborgaren en fungerande vård- och stödkedja. Det är av stor vikt att den regionala överenskommelsen som gäller mellan åren 2021–2023, som tydliggör varje huvudmans ansvar för målgruppen samsjuklighet får genomslagskraft.

Den nya socialtjänstlagen som börjar gälla 1 januari 2023 (om den antas) kommer bland annat innebära att skyddsplaceringar för de som har varit utsatta för våld i nära relationer blir en ny placeringsform med tillståndsplikt och kvalitetskrav. Det är också av stor vikt att kommunen har ett vakande öga över de effekter som pandemin medfört i form av ökat alkohol- och spelmissbruk samt ökat våld i nära relationer.

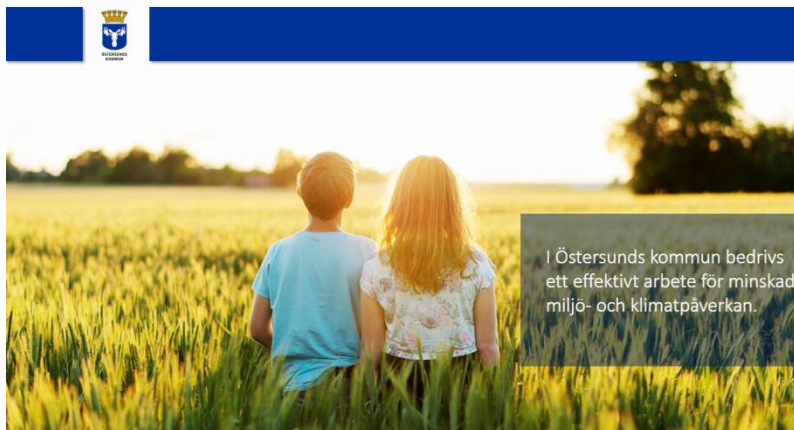
För de medborgare som uppbär försörjningsstöd och som står långt från arbetsmarknaden är det särskilt svårt att få ett arbete och därmed bli självförsörjande. Tillgång till varierade och förberedande insatser behövs därmed för att kunna erbjuda praktik så medborgaren blir anställningsbar.

Överförmyndarverksamheten

Den statliga utredningen SOU 2021:36 färdigställdes under våren 2021 där den främsta förändringen är den del som behandlar överförmyndarens övertagande av Tingsrättens roll som första instans vid visst beslutsfattande. Överförmyndaren ska besluta i ärenden om godmanskap enligt 11 kap 4§ Föräldrabalken.

Medborgare som behöver en ställföreträdare för att bevaka sin rätt och som har behov av att kommunicera på annat språk än svenska kommer sannolikt att öka och en kommungemensam tolkresurs/-center samt förtydligande av kostnadsfördelning kommer behöva utredas på sikt.

4.3.7 I Östersunds kommun bedrivs ett effektivt arbete för minskad miljö- och klimatpåverkan

Mål sju handlar dels om att säkerställa ett systematiskt miljöarbete dels om att effektivt minska kommunens miljö- och klimatpåverkan.

Arbetet inom ledningssystem ISO 14001 är fungerande och bedöms tillräckligt för att upprätthålla kommunens miljöcertifiering.

Klimatomställningen är en ödesfråga och innebär att allt som kommunen gör måste bidra till nollutsläpp vilket kräver uthållighet, tydlighet och politiskt mod. Kommunen måste fokusera på de övergripande insatser och vägval som är av störst betydelse för klimatomställningen. Kommunens målbild är att bli en fossilfri kommun 2025/2030 samt klimatneutral 2030 och för att nå målbilderna måste utsläppsminskningstakten öka.

Samtidigt växer staden vilket innebär att samhällsplaneringen är en förutsättning för att klara detta. Föreslagna förändringar i plan- och bygglagen ökar kravet och möjligheterna på att samhällsplaneringsprocessen stödjer klimatomställningen. Exempelvis ska ny bebyggelse vara samlad så att behovet av person- och varutransporter hålls på en så låg nivå som möjligt och att befintlig infrastruktur nyttjas. Bostäder och verksamheter ska också vara tillgängliga med gång, cykel och olika energieffektiva och miljövänliga transportslag. Det här är en chans för kommunerna att genom samhällsplaneringen driva utvecklingen till ett fossilfritt samhälle. Kommunen har ett flertal gamla "miljösynder" att hantera där förekomsten av PFAS är ett exempel.

Omställningen av samhällets fordonsflotta från fossila bränslen till el har startat. Kommunen behöver planera för hur den omställningen ska möjliggöras för att säkerställa tillräcklig kapacitet, till exempel mark, effekt och infrastruktur, så det inte blir ett hinder för invånare, företag, bostadsrättsföreningar mm.

Upphandling är ett effektivt verktyg för att styra vad som kommer in i organisationen och driva omställningen till ett hållbart samhälle. För att få full effekt av de upphandlingar som görs, bör samtliga upphandlingar följa en kommungemensam inköps-/upphandlingsprocess som säkerställer att relevanta krav ställs.

Kommuninvånarnas medvetenhet om pågående klimatförändringar och medföljande risker ökar, och därmed deras oro. Det förväntas att kommunen agerar på ett sådant sätt att det skapas förutsättningar för omställningen till en fossilfri kommun och bidrar till att de globala målen nås. Kommunen bör här förbättra kommunikationen av kommunens målbilder samt de resultat man uppnår inom miljöområdet för att på så sätt öka förtroendet för kommunen.

4.3.8 I Östersund är kommunen en modern och attraktiv arbetsgivare

Mål åtta handlar om kommunens stödprocesser och avser processgrupperna informationsförvaltning, systemförvaltning och IT-arkitektur, HR, ekonomi, inköp, lokalförsörjning och fastighetsunderhåll, kris och säkerhet, information och marknadsföring samt förvaltningsstöd.

Efterfrågan på att ta del av allmänna handlingar ökar hos medborgarna liksom kraven på snabbhet och digitala tjänster. Omvärlds- och hotbilden kopplat till informationstillgångar med cyberkriminell verksamhet förändras numera mycket snabbt och det är viktigt att kompetens om informationsförvaltning och IT-säkerhet stärks och underhålls i hela kommunförvaltningen.

Kompetensförsörjning är rent allmänt en stor utmaning framöver och kommunen behöver hitta nya vägar för att säkra framtida kompetensförsörjningsbehov som till exempel att aktivt arbeta för att kunna behålla medarbetare längre, identifiera nya rekryteringsvägar, möjliggöra för partiell arbetskraft, identifiera viktiga framtida kompetenser och talanger. Det handlar också om att tydligare lyfta kommunens samlade behov för att påverka områden som kompetensutvecklar tillgänglig arbetskraft.

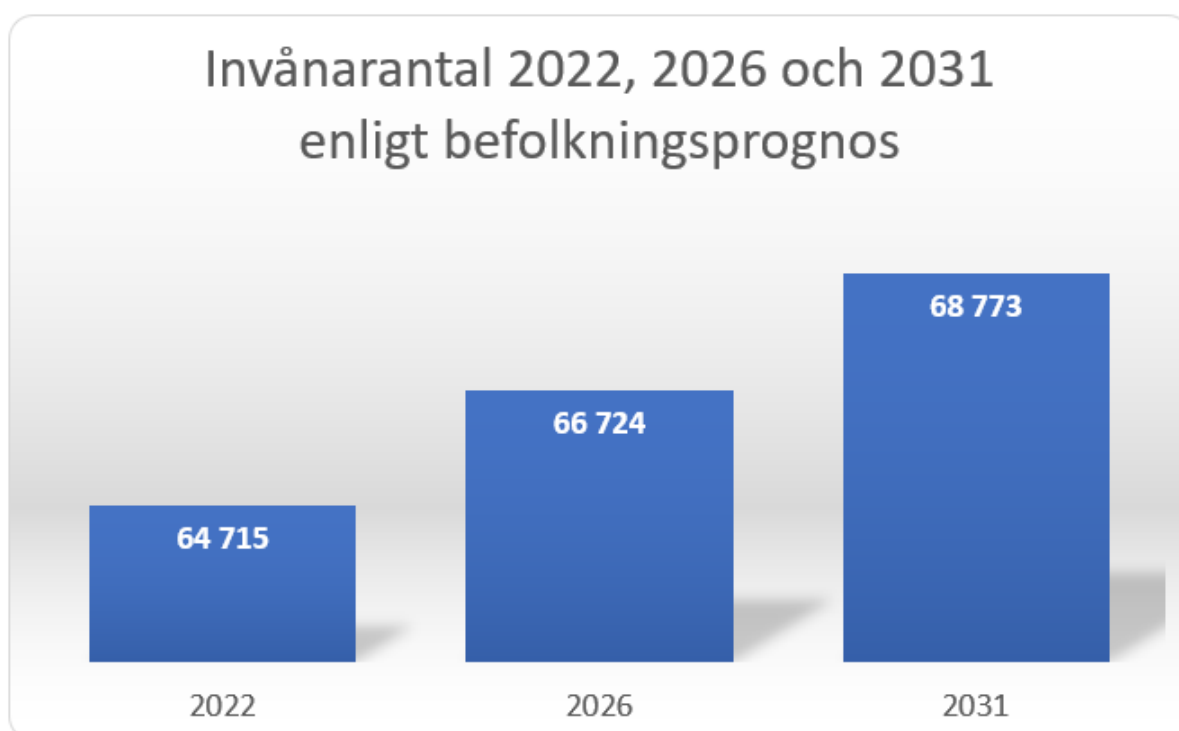
Undersökningen "Hållbart medarbetarengagemang" visar att kommunen är en attraktiv arbetsgivare men också att det finns förbättringspotential. Arbetsmiljöverket pekar också på förbättringspotential i det systematiska arbetsmiljöarbetet där det framför allt handlar om att säkra rutiner för riskbedömningar och uppföljning i hela kedjan och att lyfta fokus till organisatorisk och social miljö. Ledarskapet behöver också fortsatt utvecklas liksom medarbetarnas förmåga till självledarskap.

Inom fastighetsområdet behöver laddinfrastrukturen för bilar utökas de närmaste åren för att göra den kommunala förvaltningen fossilbränslefri till 2025. Likaså behöver arbetet med energieffektiviseringar skalas upp till en mycket högre nivå från och med år 2023 för att säkerställa att den beslutade långsiktiga målsättningen till år 2030 nås.

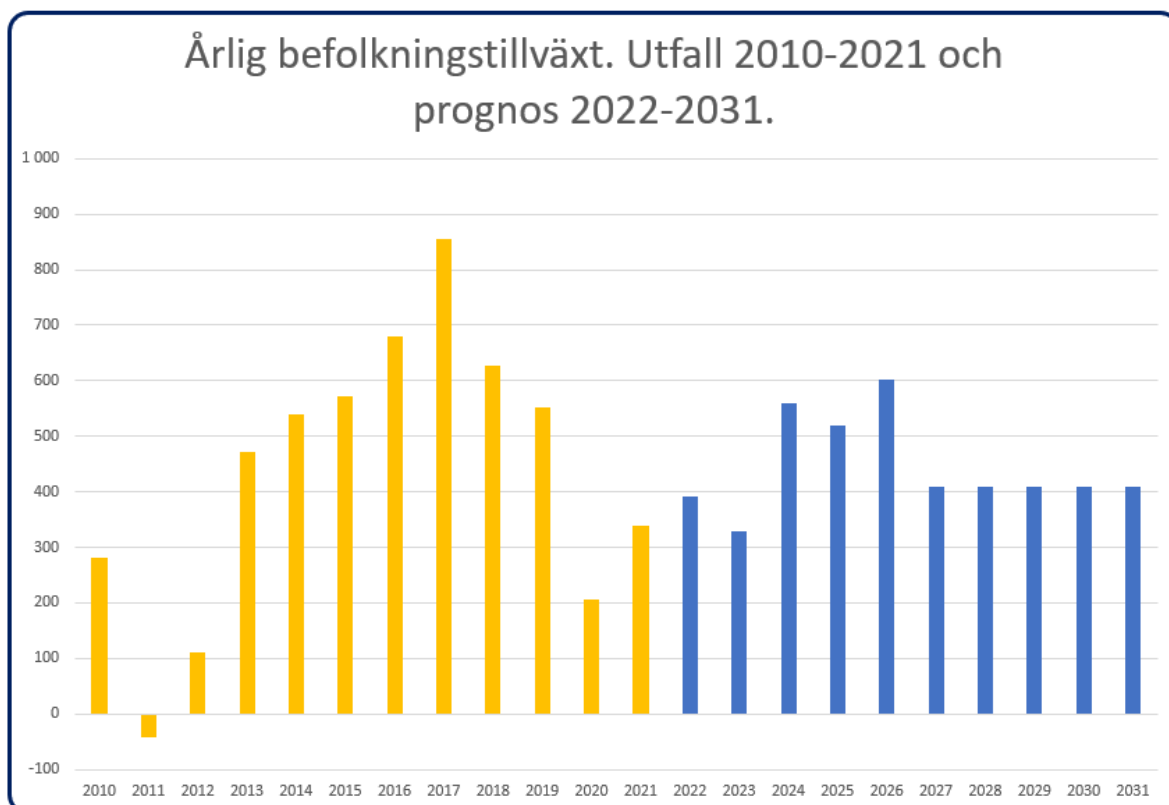
4.4 Östersunds kommuns befolkning

2021-12-31 var det 64 324 invånare i Östersunds kommun. Det innebär en befolkningsökning med 339 personer under 2021. Både födelsenettet och flyttnettet var positivt under 2021. Flyttnettet var +223 personer och födelsenettet var +96 personer. Det föddes fler barn under 2021 än vad det gjorde under 2020. Enligt årets befolkningsprognos förväntas invånarantalet vara 64 715 personer 2022-12-31. Det innebär en ökning med 391 personer under 2022 om befolkningsprognosen slår in. De tre första kvartalen 2022 har Östersunds befolkning ökat med 242 personer, vilket kan jämföras med en ökning på 369 personer under samma period 2021.

Enligt årets befolkningsprognos förväntas antalet kommuninvånare år 2026 uppgå till 66 724 personer och 2031 öka till 68 773 personer.

Befolkningstillväxten står i stark relation till byggandet och färdigställandet av bostäder. Osäkerheter kring hur utvecklingen på bostadsmarknaden påverkar byggandet finns. Enligt befolkningsprognosen ska invånarantalet öka som kraftigast under åren 2024 - 2026. Under perioden 2022 - 2026 ska det enligt bostadsbyggnadsprognosen årligen färdigställas i snitt cirka 420 bostäder.

Östersunds kommuns befolkning är i snitt äldre än riket som helhet. 2021 var medelåldern 42,1 år i Östersunds kommun jämfört med rikets 41,5 år. Jämfört med riket bor det en låg andel barn och en hög andel personer 65–79 år i Östersunds kommun.

Tabellerna nedan visar folkmängden per olika åldersklasser samt totalt för perioden 2021 - 2031, där 2021 är verkligt utfall och resterande år är en prognos. Källa Statisticon.

Ålder / År	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
0-5	4 187	4 121	4 025	3 994	3 994	4 055	4 065	4 106	4 159	4 219	4 268
6-9	2 948	3 003	3 047	3 012	2 961	2 889	2 842	2 813	2 798	2 825	2 817
10-12	2 291	2 267	2 238	2 247	2 320	2 347	2 351	2 320	2 289	2 201	2 194
13-15	2 283	2 306	2 326	2 342	2 323	2 303	2 310	2 378	2 401	2 406	2 378
16-18	2 143	2 212	2 293	2 385	2 410	2 437	2 449	2 429	2 408	2 419	2 484
19-24	4 483	4 600	4 700	4 808	4 957	5 126	5 221	5 264	5 323	5 380	5 375
25-44	16 738	16 794	16 865	17 095	17 255	17 461	17 630	17 807	17 927	18 055	18 176
45-64	15 198	15 158	15 139	15 150	15 211	15 322	15 375	15 418	15 461	15 492	15 560
65-79	10 425	10 460	10 428	10 368	10 229	10 081	9 966	9 878	9 934	9 993	10 084
80-100	3 628	3 793	3 985	4 203	4 463	4 705	4 927	5 133	5 254	5 374	5 437
Totalt	64 324	64 715	65 044	65 603	66 122	66 724	67 134	67 544	67 954	68 364	68 773

Ålder / År	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
1-5	3 498	3 463	3 375	3 340	3 327	3 373	3 373	3 403	3 446	3 495	3 543
6-12	5 239	5 270	5 285	5 258	5 280	5 236	5 193	5 132	5 087	5 025	5 011
6	758	739	761	721	703	663	711	690	688	691	701
7-15	6 764	6 837	6 849	6 879	6 901	6 876	6 791	6 820	6 800	6 741	6 688
16-18	2 143	2 212	2 293	2 385	2 410	2 437	2 449	2 429	2 408	2 419	2 484
65-79	10 425	10 460	10 428	10 368	10 229	10 081	9 966	9 878	9 934	9 993	10 084
80-89	3 006	3 150	3 332	3 546	3 784	4 007	4 203	4 397	4 467	4 563	4 596
90+	622	643	652	656	679	698	724	736	787	811	841
0	689	658	651	654	667	681	692	702	713	724	725
1-3	2 012	1 998	1 975	2 002	1 979	1 996	2 020	2 051	2 080	2 109	2 139
4-5	1 486	1 465	1 400	1 337	1 347	1 377	1 352	1 352	1 366	1 385	1 404
7-9	2 190	2 264	2 285	2 291	2 258	2 227	2 131	2 122	2 111	2 134	2 116
10-15	4 574	4 573	4 564	4 589	4 643	4 649	4 660	4 697	4 690	4 607	4 573
65-69	3 561	3 546	3 511	3 503	3 481	3 424	3 372	3 368	3 435	3 537	3 646
70-74	3 588	3 508	3 424	3 409	3 369	3 401	3 396	3 373	3 369	3 354	3 305

4.5 Östersunds kommuns ekonomiska förutsättningar

Skatteintäkter

Skatteintäkterna är kommunens största finansieringskälla. Personer med förvärvsinkomst betalar kommunal skatt till kommunen och regionen där de är folkbokförda. Kommunens skattesats beräknas vara oförändrad vilket innebär att invånarna betalar 22,02 kronor i skatt per intjänad hundralapp. Kommunens skattesats är något över snittet i landet.

Budgeterade skatteintäkter 2023–2025

Mnkr	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Skatteintäkter	3 253	3 426	3 570	3 717
Slutavräkning	98	-10	0	0
SUMMA	3 351	3 416	3 570	3 717

I kommunens skatteintäktsberäkning används Sveriges Kommuner och Regioners prognos per 2022-10-20 över skatteunderlagsutvecklingen.

Skatteutbetalningen till kommunerna grundas på den av regeringen årligen fastställda uppräkningsfaktorn för skatteunderlaget. Skillnaderna i skatteunderlagsökning mellan fastställd uppräkningsfaktor, prognos och faktiskt utfall enligt slutlig taxering regleras senare genom så kallade slutavräkningar.

I skatteintäktsberäkningen ingår skatteintäkterna från kommunens eget skatteunderlag inklusive eventuella slutavräkningar. År 2015 övergick kostnadsansvaret för kollektivtrafiken till Region Jämtland Härjedalen varvid en skatteväxling skedde med 35 öre.

Mnkr	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Inkomstutjämning	692	782	815	849
Kostnadsutjämning	-116	-142	-143	-143
Regleringsbidrag/avgift	178	99	97	75
Strukturbidrag	22	22	22	22
Införandebidrag	0	0	0	0
Bidrag för LSS-utjämning	367	433	436	438
Kommunal fastighetsavgift	128	133	133	133
SUMMA	1 271	1 327	1 360	1 374

Kommunalekonomisk utjämning

Sveriges kommuner har inte samma förutsättningar att bedriva verksamhet. Det beror till exempel på skillnader avseende individernas bakgrund, den beskattningsbara inkomsten, åldersstruktur, socioekonomi och geografin. Syftet med den kommunalekonomiska utjämningen är att kommuninvånarna, oavsett var man bor, ska ha samma möjlighet till kommunal service. Avsikten är att skillnader i kommunalskatt i stort ska spegla skillnader i effektivitet, service och avgiftsnivå och inte bero på skillnader i strukturella förutsättningar.

Utjämningsystemet innehåller fem olika delar. Utöver det finns den kommunala fastighetsavgiften. Utjämningsystemet brukar ses över ungefär vart femte år. Under 2019 skedde en översyn av kostnadsutjämningen och från och med den 1 januari 2020 trädde det i kraft.

Statligt finansierad inkomstutjämning

Inkomstutjämning är ett fördelningssystem som utgår från respektive kommuns skattekraft. Kommuner med låg skattekraft får ett bidrag per invånare och kommuner med hög skattekraft får betala en avgift till systemet. De fåtal kommuner som har en skattekraft över 115 % av den genomsnittliga skattekraften i riket betalar en avgift in i systemet. Östersunds kommun prognostiseras att ha en skattekraft på 92,1 % (93,7 %) år 2023.

För 2023 prognostiseras ett bidrag i inkomstutjämningsystemet på 782 miljoner kronor. För 2024 och 2025 är bidraget 815 respektive 849 miljoner kronor. Delsystemet bekostas till större delen av staten.

Kostnadsutjämning

Kostnadsutjämningen innebär att kommuner som har en gynnsam struktur skjuter till medel till kommuner som inte har samma goda förutsättningar. Systemet ska inte utjämna för de kostnadsskillnader som beror på varierande ambitionsnivå, effektivitet och avgifter. Det är ett inomkommunalt system, det vill säga utan statlig finansiering.

Modellen har tidigare bestått av tio delmodeller; förskola, grundskola, gymnasieskola, äldreomsorg, individ- och familjeomsorg, barn med utländsk bakgrund, befolkningsförändringar, bebyggelsestruktur, löner och kollektivtrafik. I november 2019 beslutade riksdagen om förändringar i den nuvarande kostnadsutjämningen. I det nya systemet utgår tre delmodeller, barn och ungdomar med utländsk bakgrund, befolkningsförändringar samt bebyggelsestruktur och tre nya delmodeller tillkommer, kommunal vuxenutbildning, infrastruktur och skydd respektive verksamhetsövergripande kostnader. För Östersunds kommun innebär förändringen i kostnadsutjämningen en försämring som motsvarar 45 miljoner kronor men i stället har regionen fått ett tillskott.

Från och med 2022 har införandebidraget tagits bort vilket försämrar förutsättningarna för Östersunds kommun.

För 2023 prognostiseras kostnadsutjämningen för Östersunds kommun till en avgift på 142 miljoner kronor och för åren 2024 och 2025 är avgiften 143 respektive 143 miljoner kronor.

Regleringsbidrag/-avgift

Regleringsposten i utjämningsystemet är till för att justera för mellanskillnaden mellan bidragen och avgifterna i inkomstutjämningen, kostnadsutjämningen och strukturbidraget i förhållande till de anslagsposter som riksdagen anvisat. När summan av samtliga bidrag, minus de inbetalda avgifterna blir lägre än det belopp staten beslutat tillföra kommunerna, får alla kommuner ett regleringsbidrag, i annat fall en regleringsavgift. Konstruktionen är till för att statens kostnader inte ska påverkas av den fastställda nivån i inkomstutjämningen.

Regleringsposten för Östersunds kommun beräknas år 2023 att uppgå till ett bidrag på 99 miljoner kronor och för åren 2024 och 2025 uppgår bidraget till 97 respektive 75 miljoner kronor. Regleringsbidraget inkluderar en ersättning från staten för kommunernas förlorade skatteintäkter med anledning av Coronapandemin. År 2020 delas dessa pengar ut som generella statsbidrag men från och med 2021 ligger de i regleringsposten.

Strukturbidrag

Strukturbidraget infördes för att kompensera för att vissa delmodeller (näringslivs- och sysselsättningsbefrämjande åtgärder, svagt befolkningsunderlag samt delar av de tidigare fasta införandetilläggen) togs bort samt för att reglera större bidragsminskningar. Östersunds kommun får i denna modell ca 22 miljoner kronor per år.

LSS-utjämning

LSS-utjämningen är ett interkommunalt utjämningsystem och kommunens utfall är relaterat till övriga

kommuners utfall. Beräkningarna som ligger till grund för LSS-utjämningen baserar sig på antalet LSS-insatser och kommunernas ekonomiska utfall. Östersunds kommun har höga kostnader för denna verksamhet och får därför ett stort bidrag. Prognosen för Östersunds kommun år 2023 är att få ett bidrag i LSS-utjämningen på 433 miljoner kronor.

Övergripande generella statsbidrag

De statliga bidragen kan vara generella, då får kommunerna använda bidraget där kommunen anser att det behövs mest, eller riktade, då ska de gå till specifika verksamheter till exempel flyktmottagande eller kvalitetsutveckling inom skolan. En del av de riktade statsbidrag som tilldelats kommunerna upphör medan de som tilldelats som ett permanent tillskott fördelas via regleringsposten.

Riktade statsbidrag

Förutom det generella statsbidraget som ingår i utjämningsbidraget finns ett antal riktade/specialdestinerade statsbidrag som budgeteras som intäkt av berörd nämnd.

Ett exempel är det riktade statsbidraget till allmän maxtaxa inom barnomsorg/förskola, vilket inte ingår i utjämningsbidraget. De kommuner som har maxtaxa söker statsbidraget, som skall kompensera för intäktsbortfallet från föräldraavgifter och så hanteras det således som ett specialdestinerat bidrag hos Barn- och utbildningsnämnden. Riktade statsbidrag förekommer främst inom Barn- och utbildningsnämndens och Vård- och omsorgsnämndens verksamhetsområden.

Personalkostnader, inflation och internränta

För kommunsektorn prognostiserar SKR en ökning av arbetskraftskostnader enligt den så kallade konjunkturstatistiken på 6,9 % för 2023, 4,3 % för 2024 och -0,2 % för 2025. I arbetskraftskostnader ingår, förutom löneuppräknings, även pensionskostnader och förmåner. Den höga procentsatsen för 2023 är främst hänförlig till den ökade inflationen men också till tillämpningen av det nya pensionsavtalet som i kombination med det gamla avtalet medför att inbetalningarna överlappar varandra under 2023.

Nämndernas ramar har inför 2023 räknats upp med 2,5 % för löneutveckling och därutöver har 1 % avsatts till en central lönebuffert. Inom ramen för bufferten hanteras särskilda löneprioriteringar, eventuella lönejusteringar på grund av lönekartläggning och eventuella justeringar av särskilda ersättningar. Genom detta bedömer kommunen att klara av att hantera avtalsåtaganden i de centrala kollektivavtalen.

Prognos för prisutveckling, mätt i KPI, uppgår till 7,1 % för 2023, 1,1 % för 2024 och 1,4 % för 2025.

Sveriges Kommuner och Regioners rekommendation för internränta 2023 är 1,25 %. Östersunds kommun har beslutat att den ska uppgå till 2,0 % vilket är en höjning med 0,75 % jämfört med 2022. Internräntan bygger på kommunens genomsnittliga uppläningskostnad inklusive prognos av framtida ränta.

Driftbudgetramar

Driftbudgetramar för nämnderna/styrelserna för perioden 2023–2025 utgår från de ekonomiska ramarna 2022 och de verksamhetsförändringar som ingår i gällande flerårsplan. Därutöver har nämnderna kompenserats för aktuella demografiska förändringar samt kapitalkostnader. Satsningar och/eller avveckling av verksamhet medför tillskott eller avdrag i nämndernas budgetramar. Driftbudgetramarna 2023 innehåller även effektiviseringskrav, se nedan. Justering för löneökningar och prisökningar ingår i uppräkningsen enligt avsnitt 4.4.

Effektiviseringskrav 2023

I budget 2023 ingår effektiviseringskrav på totalt 56,5 miljoner kronor. Effektiviseringskravet motsvarar ca 1,4 % av nämndernas totala anslag. Det beloppsmässigt största effektiviseringskravet har Vård- och omsorgsnämnden utifrån att de har det högsta anslaget. Finans- och ledningsutskottet fattade i februari 2021 beslut om ett årligt generellt effektiviseringskrav på 1 % i samband med planeringsförutsättningarna

för 2022 vilket fortfarande gäller.

Mnkr	Effektiviseringar 2023
Barn- och utbildningsnämnden	17,5
Kommunrevisionen	0,0
Kommunstyrelsen	8,2
KS - Jämtlands Gymnasieförbund (JGY)	0,0
KS - Jämtlands Räddningstjänstförbund	0,0
Kultur- och fritidsnämnden	2,3
Miljö- och samhällsnämnden	0,7
Social- och arbetsmarknadsnämnden	5,9
Tekniska nämnden	1,0
Valnämnden	0,0
Vård- och omsorgsnämnden	20,9
Överförmyndarnämnden	0,0
Totalt	56,5

Nämndernas effektiviseringar kommer att redovisas i respektive nämnds verksamhetsplan, som beslutas i november 2022.

Demografiska ramförändringar

I budgetramarna ingår preliminära justeringar för demografiska förändringar 2023–2025 för Barn- och utbildningsnämnden, för Gymnasieskolan och för Vård- och omsorgsnämnden.

PO-pålägg, arbetsgivaravgift

I budgetramarna för 2023 kommer ett PO-pålägg på 42,75 % (40,20 %) att ingå. Därutöver belastas verksamheten med ett påslag på 0,05 % för utfördelning av kommunens premiekostnader för ansvarsförsäkring. Summa pålägg uppgår således till 42,80 %.

Pensionskostnader

Kommunens pensionskostnader kan sägas bestå av fyra delar; direkta pensionsutbetalningar, utbetalning av intjänad pension till anställda för individuell placering, skuldförändring för kompletterande ålderspension (för löner överstigande 7,5 basbelopp) samt en finansiell kostnad.

För 2023 budgeteras pensionsutbetalningar med 104,6 miljoner kronor, utbetalning av intjänad pension (avgiftsbestämd ålderspension) med 201,0 miljoner kronor, skuldförändringen till 47,9 miljoner kronor och den finansiella kostnaden till 33,2 miljoner kronor. Totalt budgeteras pensionskostnader med 387,5 miljoner kronor inklusive särskild löneskatt. I planen 2024–2025 uppgår motsvarande kostnad till 411,2 respektive 331,6 miljoner kronor.

Den budgeterade pensionskostnaden grundas på KPA:s pensionskuldsberäkning och prognos från augusti 2022, samt en bedömning av OPF-KL:s (pensionsavtal förtroendevalda) inverkan på pensionskostnaderna och ett antagande av de senaste årens högre utbetalning av pensioner från pensionsförpliktelsen än det som KPA lämnar i sina prognoser.

Från och med 1/1–2023 kommer ett nytt pensionsavtal att gälla, AKAP-KR, för alla som inte vid det tillfället har upparbetat förmånsbestämd ålderspension. Det innebär att den årliga premien för avgiftsbestämd ålderspension höjs från 4,5 % till 6,0 %. Även den grupp som har och upparbetar förmånsbestämd

Ålderspension har möjlighet att byta pensionsavtal vilket medför att kostnaden för pensioner över 7,5 IBB höjs från 30 % till 31,5 %.

Kapitalkostnader

Varje nämnd och förvaltning "belastas" i driftbudgeten med kapitalkostnader som består av två *delar* – internränta och avskrivning. Internräntan för 2023 uppgår till 2,0 % (1,25 %). Avskrivningen skall motsvara värdeminskningen på inventarier och anläggningar.

Driftförändringar

Utöver sedvanlig uppräknig av nämndernas driftbudgetramar med personal- och övriga kostnader har tillskott/avdrag för demografi, kapitalkostnader/internränta, ettåriga anslag, medel kopplade till uppdrag och verksamhetsbehov samt politiska justeringar påverkat nämndernas ramar. För mer detaljerad information hänvisas till bilaga 5.1 *Sammanställning driftbudget per nämnd*.

4.6 Östersunds kommuns finansiella förutsättningar

I kommunens årsredovisning analyseras den finansiella ställningen och utvecklingen. I årsbudgeten beskrivs de ekonomiska sambanden på samma sätt som i årsredovisningen. Analysen bygger på fyra perspektiv; resultat, kapacitet, risk och kontroll. Målsättningen är att identifiera finansiella problem och därigenom utgöra underlag för bedömningen om kommunen lever upp till god ekonomisk hushållning. I analysen i årsredovisningen används olika nyckeltal som är kopplade till de fyra perspektiven. I budgeten har tio av dessa nyckeltal valts.

Nettokostnadsandel

Driftkostnadernas andel av skatteintäkter och generella statsbidrag visar hur stor del av skatteintäkterna inklusive statsbidrag som går till den löpande verksamheten inklusive finansnetto. Om kommunen skall leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning skall nivån inte överstiga 98 %.

	Bokslut 2021	Budget 2022	Prognos aug 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Verksamhetens intäkter och kostnader, netto	92,4	93,5	90,4	93,9	94,6	91,8
Avskrivningar	5,3	5,8	5,6	6,5	7,1	7,7
Finansnetto	-3,3	-0,7	1,0	-1,3	-2,4	-0,1
Driftkostnadsandel	94,5	98,6	97,0	99,1	99,3	99,2

Enligt budget för 2023 beräknas resultatet uppgå till 33,4 mnkr och driftkostnadsandelen uppgå till 99,1 % och kommunens mål för god ekonomisk hushållning uppnås därmed inte år 2023. Värt att notera är att de ökade avskrivningskostnaderna medför att utrymmet för verksamhetens kostnader minskar, det vill säga investeringarna successivt tränger ut verksamhet.

Nettokostnad- och skatteintäktsutveckling	Bokslut 2021	Budget 2022	Prognos aug 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Nettokostnadsutveckling	3,5	4,0	3,5	8,1	4,6	1,0
Skatteintäktsutveckling	4,4	2,3	4,4	3,4	3,4	3,3

Nettoinvesteringar och självfinansieringsgrad

En hög självfinansieringsgrad innebär att kommunen kan finansiera investeringarna utan att låna eller att minska den befintliga likviditeten. En hög självfinansieringsgrad innebär också att det finansiella handlingsutrymmet kan bibehållas inför framtiden. 100 % innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar under året.

	Bokslut 2021	Budget 2022	Prognos augusti 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Nettoinvesteringar	690	500	1 265	807	685	711
Finansiering:						
Kassaflöde från egen verksamhet	495	326	357	379	435	398
Självfinansieringsgrad	72%	65%	28%	47%	64%	56%

Enligt budget 2023 uppgår investeringsnivån till högre belopp än vad som kan finansieras med egna medel. För åren 2023–2025 bedöms ett behov av upplåning med totalt 1 080 mnkr fördelat med 450 mnkr för år 2023, 300 mnkr för 2024 och 330 mnkr för 2025.

Nettoinvesteringar i relation till avskrivningar

Nyckeltalet visar i vilken mån kommunen reinvesterar i den takt som anläggningstillgångarna minskar i värde genom årliga avskrivningar. För att inte urholka kommunens anläggningsskapital bör nettoinvesteringarna i genomsnitt ligga på minst samma nivå som avskrivningarna. Genom den höga investeringsnivån överstiger nettoinvesteringarna avskrivningsnivån.

	Bokslut 2021	Budget 2022	Prognos augusti 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Nettoinvesteringar	690	500	1 265	807	685	711
Avskrivningar	233	259	259	310	349	390
Nettoinvesteringar/avskrivningar	295%	193%	488%	260%	196%	182%

Kommunens nettoinvesteringar ska enligt riktlinjen för god ekonomisk hushållning högst uppgå till 10 % av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag. År 2023 uppgår de budgeterade nettoinvesteringarna till 16,9 %, år 2024 till 13,9 % och år 2025 till 14,0 % av ovanstående.

Finansnetto

Med finansnetto menas skillnaden mellan finansiella kostnader och intäkter. Finansnettot är en viktig post i kommunens resultaträkning. Det snabbt ökande ränteläget samt den höga inflationen bidrar till att de finansiella kostnaderna under planperioden ligger på en hög nivå. Internbanksverksamheten genererar en positiv effekt på finansnettot med 27,4 mnkr för 2023. I finansnettot för 2023 ingår även en budgeterad utdelning från Östersunds Rådhus AB med 86,4 mnkr.

	Bokslut 2021	Budget 2022	Prognos aug 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Finansnetto	145,2	29,8	-46,2	62,4	117,4	5,3

Årets resultat

Enligt riktlinjen för god ekonomisk hushållning ska årets resultat motsvara 2 % av skatter och generella statsbidrag. Resultaten för 2020 och 2021 har legat över 2 % medan det budgeterade resultatet för 2022 ligger på 1,3 %. År 2023 beräknas resultatet till 0,7 %, år 2024 till 0,6 % och 2025 till 0,5 % av skatter och generella statsbidrag.

	Bokslut 2021	Budget 2022	Prognos aug 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Årets resultat	239,5	54,1	129,2	33,5	29,0	27,9

Soliditet

Soliditeten beskriver den finansiella styrkan på lång sikt och anger hur stor del av tillgångarna som är självfinansierade med eget kapital. Ju högre soliditet, desto starkare långsiktig finansiell handlingsberedskap har kommunen. Den långsiktiga trenden är mer intressant än enstaka år och för Östersunds kommun har nivån på soliditeten de senare åren legat på ungefär samma nivå. Soliditeten sjunker under planperioden på grund av att ökningen av tillgångarna finansieras i högre grad av upplåning i stället för resultat (eget kapital) samt inflationen som ökar pensionsförpliktelsen. Under planperioden 2023–2025 beräknas soliditeten i snitt ligga på 18,4.

	Bokslut 2021	Budget 2022	Prognos aug 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Soliditet	24,6	23,0	21,0	18,9	18,2	18,2

Soliditet, exklusive vidareutlåning till de kommunala bolagen, ska enligt riktlinjen för god ekonomisk hushållning ligga på 38,5 %. I budget 2023 beräknas soliditeten till 34,1 %, år 2024 till 33,3 % och år 2025 till 32,7 %.

Långfristiga skulder

Investeringsnivån och de låga resultaten medför behov av upplåning. Kommunens låneskuld som 2021-12-31 uppgick till 470 mnkr förväntas vid planperiodens slut ha ökat till 2 460 mnkr.

Internbankens upplåning uppgick 2021-12-31 till 5 225 mnkr och förväntas öka till 9 605 mnkr under planperioden.

Jämtkrafts låneram för nyupplåning i internbanken 2023 fastställs till 1 000 miljoner kronor. Jämtkrafts styrelse tog den 17 oktober 2022 beslut om investeringsbudget och upplåningsbehov för 2023. Totalt uppgår Jämtkrafts investeringar 2023 till 1 400 miljoner kronor. Inom Jämtkrafts låneram inryms investering kraftvärmeverket (KVV2) beslutad av kommunfullmäktige (KF 2022-03-31 §49). Därutöver av Jämtkrafts styrelse beslutad investering i nytt huvudkontor samt löpande reinvestering i verksamheten såsom elproduktion, elnätet och värmeanläggningar.

	Bokslut 2021	Budget 2022	Prognos aug 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Långfristiga skulder upplåning via internbank	5 225	5 975	7 025	8 475	9 275	9 605
Varav kommunens egna lån	470	620	1 380	1 830	2 130	2 460
Varav utlåning koncernbolag	4 755	5 355	5 645	6 645	7 145	7 145

Likviditet ur ett riskperspektiv

	Bokslut 2021	Budget 2022	Prognos augusti 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Likvida medel (Mnkr)	126	29	867	862	874	867
Likviditetsdagar 1)	9,1	2,1	54,8	55,3	55,2	54,0
Balanslikviditet 2)	47	32	75	75	76	76
Rörelsekapital (Mnkr) 3)	-571	-742	-459	-458	-431	-433

1. Antal dagar som de likvida medlen vid respektive årsskifte räcker för kommunens utbetalningar
2. Med balanslikviditet avses omsättningstillgångar/kortfristiga skulder
3. Med rörelsekapital avses omsättningstillgångar minus kortfristiga skulder

För att bibehålla en rimlig betalningsberedskap budgeteras under planperioden en upplåning på 1 080 mnkr.

Kommunen har en outnyttjad kontokredit på 700 miljoner kronor. Dessutom finns för internbanksverksamheten avtal avseende kreditlöften på sammanlagt 900 miljoner kronor samt 60 miljoner Euro.

Pensionsåtagande

	Bokslut 2021	Budget 2022	Prognos aug 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Avsättningar till pensioner	326	334	344	418	515	530
Pensionsförpliktelse äldre än 1998, ansvarsförbindelse	1 350	1 307	1 294	1 317	1 274	1 234
Totalt	1 676	1 641	1 638	1 735	1 789	1 763
Finansiella placeringar för pensioner	982	987	931	961	992	1 019
Summa återlån	694	654	707	775	797	745

Ur ett riskperspektiv är det viktigt att beakta att pensionsskulden redovisas som en ansvarsförbindelse (pensionsförpliktelser äldre än 1998).

Kommunen har avsatt likvida medel med 456 miljoner kronor i en pensionsmedelsförvaltning för att säkerställa det ökade behovet av likviditet i samband med de ökade pensionsutbetalningarna från pensionsförpliktelsen.

Från 2014 har likvida medel uppgående till 172 mnkr avsatts för finansiering av pensionsskuld upparbetat från och med 1998.

Känslighetsanalys

	Budget 2023
Ränteförändring med 1 % på låneskulden	16,1
Ränteförändring med 1 % påverkar ränteintäkter med	0,0
Löneförändring med 1 % inklusive PO samtlig personal i kommunen	37,5
Bruttokostnadsförändring med 1 %	53,9
Förändrad utdebitering med 1 kr	155,1
Förändring av befolkningen i kommunen, 100 personer	6,5
10 heltidstjänster (32 000 kr/månad) inkl PO	5,7

I ovanstående sammanställning redovisas hur ett antal faktorer påverkar kommunens ekonomi. Där går bland annat att utläsa att varje procents löneökning innebär en kostnad för kommunen på ca 37,5 mnkr. En procents förändring av kommunens verksamhetskostnader motsvarar ca 53,9 mnkr. En skatteköjning med 1 krona ger ca 155,1 mnkr, alltså drygt 15 mnkr per 10-öring. En befolkningsförändring med 100 invånare innebär ca 6,5 mnkr i ökade eller minskade skatteintäkter och statsbidrag. Tio heltidstjänster med beräknad genomsnittslön på 33 000 kr/månad motsvarar ca 5,7 mnkr.

Sammanfattande kommentarer

Den finansiella analysens syfte är att identifiera eventuella problem. Följande kan härledas ur den finansiella analysen.

1. Kommunen har under perioden planerade resultat som, enligt beslutad riktlinje, inte når god ekonomisk hushållning år 2023–2025.
2. Kommunens investeringsnivå under redovisad period medför ett behov av ökad upplåning med 1 080 mnkr. Vid 2025 års utgång beräknas låneskulden ha ökat från 470 vid utgången av 2021 till 2

460 mnkr.

3. Den ökade nyupplåningen tillsammans med ökade avskrivningskostnader medför en ökad finansiell belastning för framtiden.

5 Sammanställning driftbudget 2023 med plan 2024–2025

5.1 Sammanställning driftbudget per nämnd

Mnkr	Budget 2022	Budget 2023			Plan 2024	Plan 2025
	Kommun- bidrag	Kostnader	Intäkter	Kommun- bidrag	Kommun- bidrag	Kommun- bidrag
Barn- och utbildningsnämnden	1 408,8	1 532,0	62,5	1 469,5	1 499,8	1 505,5
Kommunrevisionen	3,0	3,1	0,0	3,1	3,3	3,3
Kommunstyrelsen	232,9	253,6	16,3	237,3	243,3	243,9
KS - Jämtlands Gymnasieförbund	281,4	304,6	0,0	304,6	321,7	328,2
KS - Jämtlands Räddningstjänstförbund	43,4	48,5	0,0	48,5	50,1	51,0
KS - Hyresbuffert	11,8	27,3	0,0	27,3	99,4	198,7
KS - Kostnadsbuffert	0,0	81,5	0,0	81,5	84,9	86,2
KS - Lönebuffert	13,9	39,0	0,0	39,0	40,7	41,3
KS - Politisk buffert	12,9	14,5	0,0	14,5	15,0	15,3
Kultur- och fritidsnämnden	202,4	220,1	1,8	218,3	217,0	218,4
Miljö- och samhällsnämnden	56,1	96,4	38,1	58,3	60,0	60,1
Social- och arbetsmarknadsnämnden	423,7	544,8	110,4	434,4	445,0	447,3
Tekniska nämnden	118,8	147,5	17,3	130,2	132,8	134,1
TN - Intäkts- och taxefinansierad vh	-4,7	0,0	4,8	-4,8	-4,9	-5,0
Valnämnden	2,1	0,1	0,0	0,1	0,7	0,2
Vård- och omsorgsnämnden	1 648,6	1 848,4	129,1	1 719,3	1 786,0	1 800,0
Överförmyndarnämnden	14,8	15,4	0,0	15,4	16,1	16,3
Interna poster mellan nämnderna	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	4 469,9	5 176,8	380,3	4 796,5	5 010,9	5 144,8

5.2 5.2 Exploateringsbudget

Ingående balans för exploateringsbudgeten 2023 är 75,0 miljoner kronor. Beräknade inkomster under 2023 ligger på 72,9 miljoner kronor och utgifter på 31,7 miljoner kronor. För 2024 samt 2025 beräknas inkomsterna vara 68,3 miljoner kronor och utgifterna 33,5 miljoner kronor. Exploateringsverksamheten beräknas resultatföra 8,5 miljoner kronor år 2023, 7,5 miljoner kronor år 2024 och 7,0 miljoner kronor år 2025.

6 Sammandrag investeringsbudget 2023 med plan 2024–2025

6.1 Investeringsbudget i sammandrag

Utifrån det uppdrag som givits om att ta fram en koldioxidbudget har de investeringar som bidrar till att kommunens klimatmål om att bli fossilfri år 2025 märkts upp i Investeringsbudgeten. Dessa är markerade med grönt. Även investeringar som uppfyller kraven i kommunens ramverk för gröna obligationer har markerats särskilt och är markerade i gult.

Total budget per nämnd (mnkr)	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Barn- och utbildningsnämnden	21	16	15
Kommunstyrelsen	68	68	83
Kommunstyrelsen - Affärsområde Fastighet	434	335	250
Kultur- och fritidsnämnden	10	6	6
Miljö- och samhällsnämnden	1	2	2
Social- och arbetsmarknadsnämnden	1	1	1
Tekniska nämnden	251	226	328
Vård- och omsorgsnämnden	21	31	31
TOTALT	807	685	716

Total budget per finansieringsform (mnkr)	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Intäktfinansierade investeringar	0	0	0
Skattefinansierade investeringar	599	522	423
Taxefinansierade investeringar	208	163	293
TOTALT	807	685	716

Total budget per mål (mnkr)	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Mål 1	0	0	0
Mål 2	280	252	370
Mål 3	0	0	0
Mål 4	208	95	116
Mål 5	21	4	5
Mål 6	63	90	0
Mål 7	9	0	0
Mål 8	226	244	225
TOTALT	807	685	716

Total budget per processgrupp (mnkr)	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Allmän kulturverksamhet	2	0	0
Avfall och återvinning	13	17	20
Drift av sport- och fritidsanläggningar	8	4	4
Energi och värme	1	0	0
Fordon och transporter	3	6	6
Fritidsgårdar	11	0	0
Förskola	53	30	46
Gator, vägar och parkering	62	72	67
Grundskola	155	65	70
Hantering av styrdokument från kommunfullmäktige och kommunledning	1	1	1
Insatser för vuxna	67	94	4
Inventariehantering	50	52	50
Lantmäteri och kartarbete	1	1	1
Lokalförsörjning och fastighetsunderhåll	141	153	137
Mark och exploatering	5	5	5
Minska miljö- och klimatpåverkan	9	0	0
Parkförvaltning	2	6	4
Systemförvaltning och IT-arkitektur	27	28	28
Vatten och avlopp	196	151	273
Verksamhetsskydd			
TOTALT	807	685	716

Belopp i 2023 års nivå. Se bilaga "Investeringsbudget 2023 med flerårsplan 2024–2025 - 2022-12-20"

6.2 Större investeringsobjekt

Investering i mnkr	Tot per objekt	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Förskolan Luktärtan	56	23	0	0
Gruppboende LSS och SOL	156	42	20	0
Häggenåsskolan	97	9	65	20
Kapacitetsökning ledningsnät	107	13	17	23
Lugnvikskolan/Sjöängen	312	50	0	0
Minnesgårde vattenverk inkl nytt råvattenintag	742	85	120	250
Odensalaskolan	292	90	0	0
Rådhuset renovering	220	30	50	20
Utökning verksamhetsområde Annersia	299	5	0	0
Östersundslänken	96	24	28	44
SUMMA	2 377	371	300	357

7 Finansiell plan 2023–2025

7.1 Resultatbudget

RESULTATBUDGET 2023-2025						
Tkr	Bokslut 2021	Budget 2022	Prognos augusti 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Verksamhetens intäkter	1 041 000	901 093	911 400	905 093	909 093	918 093
varav intäkter exploatering:	4 740	9 500	9 600	8 500	7 500	7 000
Intäktsförstärkning						
Verksamhetens kostnader	-5 114 500	-5 121 751	-5 092 000	-5 393 784	-5 579 112	-5 596 927
Avskrivningar	-233 400	-259 263	-259 300	-310 285	-348 981	-389 929
VERKSAMHETENS NETTO- KOSTNADER	-4 306 900	-4 479 921	-4 439 900	-4 798 976	-5 019 000	-5 068 763
Skatteintäkter	3 164 700	3 265 422	3 343 200	3 415 646	3 569 937	3 717 340
Gen. statsbidrag och utjämning	1 236 500	1 238 874	1 272 100	1 354 465	1 360 597	1 374 045
SKATTEINTÄKTER OCH GENERELLA STATSBI DRAG	4 401 200	4 504 296	4 615 300	4 770 111	4 930 534	5 091 385
VERKSAMHETENS RESULTAT	94 300	24 375	175 400	-28 865	-88 466	22 622
Finans. intäkter, likviditet m m	168 500	20 700	22 400	29 950	31 150	26 950
Finansiella intäkter Internbank		41 400		208 200	259 000	275 500
Aktieutdelning Östersunds Rådhus AB				86 365	146 365	30 000
Finansiella kostnader, lån m m	-23 300	-5 350	-68 600	-48 100	-60 368	-66 146
Finansiella kostnader Internbank		-19 070		-180 840	-227 740	-242 840
Finans kostn, ökn pens.skuld		-7 918		-33 169	-30 959	-18 141
RESULTAT FÖRE EXTRA- ORDINÄRA POSTER	239 500	54 137	129 200	33 541	28 982	27 945
Extraordinära poster						
ÅRETS RESULTAT	239 500	54 137	129 200	33 541	28 982	27 945
Varav för oförutsedda behov:						

7.2 Kassaflödesbudget

KASSAFLÖDES BUDGET 2023-2025	Bokslut 2021	Budget 2022	Prognos augusti 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Tkr						
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat	239 500	54 137	129 200	33 541	28 982	27 945
Justering för av- och nedskrivningar	233 400	259 263	259 300	310 285	348 981	389 929
Upplösning investeringsbidrag	-1 100	-500	-1 900	-1 900	-1 900	-1 900
Justering förändring pensionsavsättning	39 700	11 969	17 400	74 506	96 572	14 840
Upplösning bidrag infrastruktur	1 000	1 100	1 100	1 100	1 100	1 100
				-29 800	-31 000	-26 800
Just för övr ej rörelsek.påverk. poster	-62 000		59 600	-8 500	-7 500	-7 000
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>	<i>450 500</i>	<i>325 969</i>	<i>464 700</i>	<i>379 232</i>	<i>435 235</i>	<i>398 114</i>
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-42 800		-89 700			
Ökning /minskning förråd						
Förändring exploateringstillgångar	2 400		-18 100			
Ökning/minskning kortfristiga skulder	84 600					
Utbetalning pensionsskuld						
<i>Kassaflöde från löpande verksamh</i>	<i>494 700</i>	<i>325 969</i>	<i>356 900</i>	<i>379 232</i>	<i>435 235</i>	<i>398 114</i>
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Nettoinvesteringar	-681 500	-500 000	-1 256 800	-807 120	-684 900	-710 700
Försäljn av mat. anlägg.n.tillgångar	15 000		0			
Invest. i immateriella anlägg.n.tillgångar						
Invest. i finans. anlägg.n.tillgångar	-23 500	-20 600	-9 100	-29 800	-31 000	-26 800
Försäljn av finans anlägg.n.tillgångar	4 100		300			
Investeringar i exploateringstillgångar		-32 090		-36 950	-39 350	-36 250
Försäljning av exploateringstillgångar		42 130		39 150	32 700	38 300
<i>Kassaflöde från invest.verksamh.</i>	<i>-685 900</i>	<i>-510 560</i>	<i>-1 265 600</i>	<i>-834 720</i>	<i>-722 550</i>	<i>-735 450</i>
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Upptagna lån Internbank	350 000	750 000	1 800 000	1 450 000	800 000	330 000
Varav kommunen	100 000	150 000	855 000	450 000	300 000	330 000
Amortering internbank						
Varav kommunen						
Nyupptagna lån intäktfinans verks						
Ökning av långfristiga fordringar	-250 000	-600 000	-945 000	-1 000 000	-500 000	0
Investeringsbidrag	18 800		-300			
Förändring medfinansiering infrastruktur	-1 700		0			
Minskning av långfristiga fordringar	2 900	79	58 300	79	79	79
<i>Kassaflöde från finans.verks.h</i>	<i>120 000</i>	<i>150 079</i>	<i>913 000</i>	<i>450 079</i>	<i>300 079</i>	<i>330 079</i>
ÅRETS KASSAFLÖDE	-71 200	-34 512	4 300	-5 409	12 764	-7 257
Likvida medel vid årets början	196 900	63 400	862 800	867 100	861 691	874 455
Likvida medel vid årets slut	125 700	28 888	867 100	861 691	874 455	867 198

7.3 Balansbudget

BALANSBUDGET 2023-2025	Bokslut 2021	Budget 2022	Prognos augusti 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Tkr						
TILLGÅNGAR						
<u>Im- och Materiella anläggningstillgångar</u>						
Immateriella anläggningstillgångar	10 000	13 700	1 200	1 100	1 000	900
Mark, byggnader, anläggningar	3 498 700	3 684 063	4 405 100	4 852 352	5 154 779	5 443 573
Maskiner och inventarier	245 300	304 774	345 100	394 784	428 375	460 453
<u>Finansiella anläggningstillgångar</u>						
Aktier och andelar	656 300	650 000	656 300	686 100	717 100	743 900
Pensionsmedelsförvaltning	981 500	986 500	930 900	960 700	991 700	1 018 500
Långfristig fordran	4 400	11 821	1 100	1 021	942	863
Utlåning Internbank	4 755 000	5 355 000	5 645 000	6 645 000	7 145 000	7 145 000
<u>Bidrag infrastruktur</u>	9 900	9 400	8 800	7 700	6 600	5 500
Summa anläggningstillgångar	10 161 100	11 015 258	11 993 500	13 548 756	14 445 496	14 818 688
<u>Omsättningstillgångar</u>						
Exploateringsstillgångar	68 700	55 560	86 700	93 000	107 150	112 100
Förråd m.m.	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300
Kortfristiga fordringar	306 600	263 100	396 300	396 300	396 300	396 300
Kassa och bank	125 700	28 888	867 100	861 691	874 455	867 198
Summa omsättningstillgångar	502 300	348 848	1 351 400	1 352 291	1 379 205	1 376 898
SUMMA TILLGÅNGAR	10 663 400	11 364 106	13 344 900	14 901 047	15 824 701	16 195 586
SKULDER, AVSÄTTNINGAR OCH EGET KAPITAL						
Eget kapital	3 969 200	3 918 637	4 098 400	4 131 941	4 160 923	4 188 868
därav årets resultat	239 500	54 137	129 200	33 541	28 982	27 945
Avsättning för pensioner	326 400	333 969	343 800	418 306	514 878	529 718
Övriga avsättningar	27 900	24 000	27 900	27 900	27 900	27 900
Upplåning Internbank	5 225 000	5 975 000	7 025 000	8 475 000	9 275 000	9 605 000
-varav kommunens lån	470 000	620 000	1 380 000	1 830 000	2 130 000	2 460 000
Investeringsbidrag	41 800	22 000	39 600	37 700	35 800	33 900
Kortfristiga skulder	1 073 100	1 090 500	1 810 200	1 810 200	1 810 200	1 810 200
SUMMA SKULDER, AVSÄTTNINGAR OCH EGET KAPITAL	10 663 400	11 364 106	13 344 900	14 901 047	15 824 701	16 195 586
Soliditet inkl pensionsskuld fr o m 1998	37,2%	34,5%	30,7%	27,7%	26,3%	25,9%
Soliditet inkl pensionsskuld fr o m 1998 och ansvarsförbindelse	24,6%	23,0%	21,0%	18,9%	18,2%	18,2%
Ansvarsförbindelse pensioner	1 349 500	1 306 725	1 294 261	1 316 975	1 273 949	1 233 638

8 Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges beslut om rambudget 2023 med flerårsplan 2024–2025